

Johanna Rajala, Juuli Siltala & Laura Sivonen

VANHEMPIEN MIELIPITEITÄ NUOREN VAHVUUKSISTA JA NIIDEN TUKEMISESTÄ KOULUYHTEISÖSSÄ

VANHEMPIEN MIELIPITEITÄ NUOREN VAHVUUKSISTA JA NIIDEN TUKEMISESTÄ KOULUYHTEISÖSSÄ

Johanna Rajala
Juuli Siltala
Laura Sivonen
Opinnäytetyö
Kevät 2016
Hoitotyön tutkinto-ohjelma
Oulun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu
Hoitotyön tutkinto-ohjelma, terveydenhoitotyön suuntautumisvaihtoehto

Tekijät: Johanna Rajala, Juuli Siltala & Laura Sivonen

Opinnäytetyön nimi: Vanhempien mielipiteitä nuoren vahvuuksista ja niiden tukemisesta koulu yhteisössä

Työn ohjaajat: Lehtorit Leila Laitila-Özkoc ja Pirjo Juujärvi

Työn valmistusluku- ja vuosi: Kevät 2016

Sivumäärä: 40+2

Opinnäytetyömme oli osa Kempeleen kouluhyvinvointiprojektia, joka toteutettiin yhteistyössä Oulun ammattikorkeakoulun, Kempeleen Santamäkitalon ja Kirkonkylän koulujen kanssa. Omasa osaprojektissamme tutkimme Kirkonkylän koulun seitsemäsluokkalaisten vanhempien mielipiteitä nuorten vahvuuksien tukemisesta koulu yhteisössä. Tarkoituksena oli kuvata vanhempien mielipiteitä nuorelle tärkeistä vahvuuksista ja koulu yhteisön keinoista tukea nuoren vahvuuksia. Tavoitteena oli tuottaa tietoa Kirkonkylän koulun henkilöstön ja vanhempien käyttöön sekä kehittää omia työtapojamme terveydenhoitajatyössä voimavaralähtöisemmäksi.

Ihmisellä on vahvuuksia jo syntyessään ja niiden kehitys jatkuu kasvun mukana. Ne voidaan ymmärtää esimerkiksi keinoina selviytyä vastoinkäymisistä ja kykynä toteuttaa itseään. Nuoren vahvuuksien tukemisessa koulu yhteisö on tärkeä tekijä, sillä se on merkittävä osa nuoren elämää ja kasvu ympäristöä. Koulun henkilöstö, vanhemmat sekä koulutoverit vaikuttavat yhdessä hyvinvointiin koulu yhteisössä. Opiskeluhoitolailla vaikutetaan kouluhyvinvointiin, laki säätelee opiskeluhoitotoimintaa ja tätä kautta terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä koulu yhteisössä. Seitsemäsluokkalaisten ovat nuoruutensa siinä vaiheessa, että heidän vahvuksiensa tukeminen saattaa olla ratkaisevaa nuoren kehityksen ja tulevaisuuden kannalta.

Työssämme käytettiin kvalitatiivista tutkimusmenetelmää. Tutkimuksen toteutuksessa käytettiin sähköistä kyselyä. Tutkimuksen kohderyhmänä olivat Kirkonkylän koulun jokaisen seitsemäsluokkalaisten vanhemmat.

Tutkimuksen tulosten perusteella vanhemmat olivat melko tyytyväisiä koulun keinoihin tukea nuoren vahvuuksia, mutta vahvuuksien tukemista voisi heidän mielestään kehittää. Koulun keinoja vahvuuksien tukemiseen olivat heidän mukaansa yhteydenpito kodin ja koulun välillä, positiivisen palautteen antaminen sekä oppilaiden yksilöinti eli oppilaiden erilaisuuden huomioiminen. Vanhempien mukaan heidän omien nuortensa vahvuuksia olivat esimerkiksi hyvät yhteistyö- ja sosiaaliset taidot, hyvät perhe- ja ystävyys suhteet sekä terve itsetunto. Tutkimuksen tulosten ja aiemman tutkimustiedon perusteella voitiin päätellä toimivan kommunikaation kodin ja koulun välillä olevan tärkeä edesauttaja nuoren vahvuuksien tukemisessa. Lisäksi tarvitaan konkreettisia keinoja, kuten mahdollisuuksia valinnaisiin aineisiin tai käytännön kautta oppimiseen.

Aihetta voitaisiin tarkastella myös nuorten näkökulmasta. Nuoren omat kokemukset vahvuuksista ovat tärkeitä. Kvalitatiivisella tutkimuksella esimerkiksi vanhempia haastatteleamalla saisi aiheesta syvemmälle ulottuvaa tietoa.

Asiasanat: Nuoruus, vahvuudet, koulu yhteisö, kasvatuskumppanuus

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Degree Programme in Nursing and Health Care, Option of Preventive Health Care

Authors: Johanna Rajala, Juuli Siltala and Laura Sivonen

Title of thesis: Parents' opinions about children's strengths and how to support them in school community

Supervisors: Leila Laitila-Özkoc and Pirjo Juujärvi

Term and year when the thesis was submitted: Spring 2016

Number of pages: 40+2

Our thesis was a part of the school well-being project of the municipality of Kempele, which was executed in collaboration with Oulu University of Applied Sciences and the schools of Santamäkitalo and Kirkonkylä in Kempele. In our own part of the project we researched opinions of the parents of the seventh grade students about supporting youths' strengths. The purpose was to describe parents' opinions about school organization's participation in supporting strengths of youth and what strengths are important for youths to have. Our aim was to produce knowledge for the use of the school organization of Kirkonkylä and to the parents whose children study in this school. Our aim was also to develop our own way of working to be more resource-oriented.

Strengths can be understood as ways to survive adversity or as self-actualization or as an ability to abdicate. Person is born with some strengths, but they are continuously developing when a person grows. School organization has an important role in supporting youth's strengths, because school is a big part of youth's daily living and growth environment. School's personnel, other students and parents all have an impact on school well-being. School well-being is also being affected by an act on pupil and student welfare, which regulates student welfare and through that has an effect on health and well-being in school community. Considering seventh grade students' development and future, it might be crucial to support their strengths especially in this stage.

As a research method in our thesis we used qualitative research method. The research was executed as a web survey, which had open and closed questions. The target group of the research was the parents of seventh grade students in school of Kirkonkylä.

Based on the results of the research, parents were quite content with school's means to support youths' strengths, but on the other hand they thought there was room for improvement. The research also showed that in parents' opinion the school supports strengths of youths by communicating with home, giving positive feedback and enabling individualization. In parents' opinion their youth's strengths were for example good social and co-operational skills, good family and friend relationships and healthy self-esteem. Based on this and earlier research knowledge, we came to a conclusion that communication between home and school is an important enabler in supporting youths' strengths. In addition we need concrete means, such as a possibility to optional school subjects and learning through practice.

This subject could also be researched for example from the youths' perspective or using only qualitative method to get a broader image on the subject.

Keywords: Youth, strengths, school community, upbringing partnership

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
2	NUOREN VAHVUUKSIEN TUKEMINEN KOULUYHTEISÖSSÄ	8
2.1	Nuoren kehitys varhaisnuoruudessa	8
2.1.1	Fyysinen kehitys	8
2.1.2	Psyykinen kehitys.....	9
2.1.3	Sosiaalinen kehitys	10
2.2	Vahvuudet ja niiden tukeminen	12
2.2.1	Sitkeys vahvuutena.....	12
2.2.2	Luopuminen vahvuutena.....	13
2.2.3	Kasvu vahvuutena	14
2.2.4	Vahvuutena toinen ihminen.....	14
2.3	Hyvinvoinnin edistäminen koulu yhteisössä	15
2.4	Kodin ja koulun välinen kasvatuskumppanuus	16
3	TUTKIMUKSEN TARKOITUS JA TUTKIMUSTEHTÄVÄT.....	18
4	TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN.....	19
4.1	Tutkimusmetodologia	19
4.2	Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys	19
4.3	Tutkimuksen kohderyhmä	22
4.4	Aineistonkeruu.....	23
4.5	Aineiston analysointi.....	25
5	TUTKIMUKSEN TULOKSET JA JOHTOPÄÄTÖKSET	27
5.1	Nuorelle tärkeät vahvuudet.....	27
5.2	Koulu yhteisön keinot nuoren vahvuuksien tukemiseen	28
5.3	Johtopäätökset.....	31
6	POHDINTA.....	35
	LÄHTEET.....	38
	LIITTEET	41

1 JOHDANTO

Opinnäytetyömme aihe oli osa Kempeleen kouluhyvinvointiprojektia, joka toteutettiin yhteistyössä Oulun ammattikorkeakoulun, Kempeleen Santamäkitalon ja Kirkonkylän koulujen kanssa. Omasa osaprojektissamme tutkimme Kirkonkylän koulun seitsemännen luokan oppilaiden vanhempien mielipiteitä nuorten vahvuuksien tukemisesta koulu yhteisössä. Projektissa oli mukana ammattikorkeakoulun opiskelijoita eri tutkinto-ohjelmista sekä ylemmän ammattikorkeakoulun opiskelijoita, joista osa työskenteli projektissa mukana olevilla kouluilla.

Tutkimuksen tarkoitus oli kuvata vanhempien mielipiteitä nuorelle tärkeistä vahvuuksista ja koulu yhteisön keinoista tukea nuoren vahvuuksia. Tavoitteena oli tuottaa tietoa aiheesta Kirkonkylän koulun opettajien, terveydenhoitajien, erityisopettajien ja oppilaiden vanhempien käyttöön. Lisäksi tavoitteenamme oli tuottaa tietoa, joka hyödyttää omaa ammatillista kehitystämme. Tieto ja kokemus vahvuuksien tukemisesta koulu ympäristössä ovat asioita, joista saimme työvälineitä terveydenhoitajan työhön. Etenkin kouluterveydenhoitajan työssä lasten ja nuorten parissa korostuu voimavaralähtöinen työtapana.

Tutkimuksen aiheen rajasi valmiiksi projektia johtava opettaja, joten aiheen rajaukseen vaikutimme lähinnä käytettävän kohderyhmän valitsemisella. Tutkittava aihe sai alkunsa yhteistyökoulujen tarpeesta selvittää ja tuottaa tietoa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä ja niihin liittyvien riskien ennaltaehkäisystä.

Opinnäytetyössämme tutkimme nuorten vahvuuksiin liittyviä asioita vanhempien näkökulmasta. Tutkimuksessa kohderyhmänämme olivat Kempeleen Kirkonkylän koulun seitsemännen luokan oppilaiden vanhemmat. Vanhempien näkökulmaa on tärkeää hyödyntää kasvatuskumppanuuksessa, sillä he ovat tärkeässä osassa nuoren kehitystä. Vanhemmat tuntevat parhaiten omat nuorensa, joten heiltä saadaan erilaista tietoa verrattuna siihen, mitä saataisiin esimerkiksi opettajilta. Seitsemäsluokkalaiset ovat nuoruutensa siinä vaiheessa, että heidän vahvuuksiensa tukeminen saattaa olla ratkaisevaa nuoren kehityksen ja tulevaisuuden kannalta.

Opinnäytetyömme keskeisiä käsitteitä ovat nuoruus, vahvuudet, koulu yhteisö ja kasvatuskumppanuus. Tietoperustassa käsitellään muun muassa nuoruutta kehitysvaiheena, koulun keinoja

nuorten tukemiseen sekä nuoren jo olemassa olevia vahvuuksia. Asioita pyrittiin tarkastelemaan hyvinvoinnin edistämisen kannalta ja positiivista vuorovaikutusta hyödyntäen.

2 NUOREN VAHVUUKSIEN TUKEMINEN KOULUYHTEISÖSSÄ

Opinnäytetyömme keskittyy seitsemänn luokan oppilaisiin. Mielestämme oli tärkeää määritellä varhaisnuoruutta kehitysvaiheena, jotta meillä olisi riittävästi tietoa seitsemäsluokkalaisten kehitysvaiheesta. Ihmisen vahvuuksia kuvaillaan, koska niistä löytyy paljon erilaista tietoa ja ihmiset mieltävät ne eri tavalla. Tutkimuksen kohteena oli vahvuuksien tukeminen kouluympäristössä, joten tietoa tarvittiin siitä, miten vahvuuksia määritellään kirjallisuudessa.

Koulu yhteisö oli suuressa roolissa opinnäytetyössämme, sillä tutkimuksessa selvitettiin, millä tavalla kouluympäristössä nuorten vahvuudet tulivat tuetuiksi ja millaisia ongelmia tässä oli. Kasvatuskumppanuus on käsite, joka on sanana monelle tuttu, mutta jonka merkitys saattaa silti jäädä monelle epäselväksi. Kasvatuskumppanuuden merkitys korostuu nykyaikana entistä enemmän ja on meidänkin tutkimuksessamme vahvasti esillä.

2.1 Nuoren kehitys varhaisnuoruudessa

Nuori kohtaa nuoruudessa fyysisiä, psyykkisiä ja kulttuurillisia eli sosiaalisia muutoksia ja kehittymistä, jotka valmistavat nuorta aikuisten maailmaan itsenäiseksi yksilöksi. Nuoruus on kehitysvaihe, jossa nuoresta kasvaa pitkän ajan kuluessa aikuinen. (Aaltonen, Ojanen, Vihunen & Vilen 2003, 15.) Tässä opinnäytetyössä käsitellään 13-vuotiaita nuoria ja siksi käsitteistössä keskitytään varhaisnuoruuteen. Varhaisnuoruus sijoittuu ikävuosiin 12–14. Nuoruuden kehitystä tarkastellaan fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen kehityksen näkökulmista. Nämä kolme kehityksen osaluuetta kuuluvat tiiviisti yhteen, vaikka nuoruudessa kehitys on jokaisella yksilöllistä. Nuoruuteen kuuluu voimakas kasvu ja kehitys, hormonaaliset muutokset sekä tunne-elämän, ihmissuhteiden, kognitiivisten toimintojen ja käyttäytymisen muutokset. (Aalberg & Siimes 2010, 56.)

2.1.1 Fyysinen kehitys

Nuoruus määritellään alkavaksi silloin, kun biologiset muutokset eli puberteetti alkaa. Puberteetti eli murrosikä on kehitysvaihe, jossa nuoresta tulee sukukypsä. Hormonaaliset muutokset saavat aikaan kehon muuttumisen ja varhaisnuoruudessa onkin tyyppillistä, että nuorella herää kiinnostus omaa kehoa kohtaan. Kehossa tapahtuvat fyysiset muutokset voivat aiheuttaa levottomuutta,

kiihtymystä ja hämmennystä. Nuori elää ristiriitojen keskellä, eikä oma keho ole vielä täysin hallinnassa. (Väestöliitto 2014, viitattu 16.5.2014.)

Varhaisnuoruuden fyysinen kehitys on yksilöllistä ja siihen vaikuttaa perimä. Kypsymisessä voi olla vuosienkin eroja nuorten kesken ja fyysiset muutokset voivat tapahtua eri järjestyksessä eri yksilöillä. Tyttöillä fyysinen kehitys alkaa yleensä 1-2 vuotta aiemmin kuin pojilla. (Aaltonen ym. 2003, 52.)

Fysiologisella tasolla puberteetin alkaessa hypotalamuksen eli aivolisäkkeen ja sukurauhasten muodostama endokriininen järjestelmä aktivoituu vähitellen, josta seuraa hormonien erittymisen lisääntyminen. Plasman gonadotropiinipitoisuudet (follikkeliä stimuloiva hormoni, luteinisoiva hormoni) moninkertaistuvat. Tämän seurauksena sukurauhaset alkavat kasvaa. Steroidien erityis moninkertaistuu ja lisämunuaiskuoren androgeenituotanto kummallakin sukupuolella lisääntyy. (Aaltonen ym. 2003, 52.)

Varhaisnuoruuden aikainen kasvupyrähdys selittyy sukurauhasten steroidierityksellä ja kasvuhormonituotannon lisääntymisellä. Steroidit alkavat vahvistaa ja kypsyttää nuoren luustoa. Estrogeenin eli naishormonin erittyminen lisääntyy, mikä aiheuttaa rintarauhasen, kohdun, emättimen ja pienten häpyhuulten kehittymisen sekä kuukautisten alkamisen. Myös androgeenien eli mieshormonien erityis lisääntyy, mikä saa aikaan peniksen, eturauhasen ja kivespussin sekä isojen häpyhuulten ja klitoriksen kasvamisen. Androgeenit aiheuttavat myös karvoituksen lisääntymisen, ihon rasvoittumisen ja äänenmurroksen. (Aaltonen ym. 2003, 52.)

2.1.2 Psyykinen kehitys

Psyykkisellä tasolla nuori käy läpi suuria muutoksia. Erilaisten tunteiden läpikäyminen ja perheen arvojen ja normien vastustaminen ovat kehitysvaiheen luonnollisia kehityshaasteita, joiden avulla nuori muodostaa omaa itsenäisempää identiteettiään (Aaltonen ym. 2003, 18). Nuoruusikä on ensimmäisen kolmen ikävuoden ohella tärkein vaihe persoonallisuuden kehityksessä. Persoonallisuudella viitataan suhteellisen pysyviin taipumuksiin tuntea, ajatella ja käyttäytyä. Nuori kohtaa uudenlaisia sisäisiä vaatimuksia ja samaan aikaan hormonaalisia muutoksia, jotka osaltaan voivat aiheuttaa mielialan muutoksia, tunnemyrskyjä ja itsekkyyttä. (Mannerheimin lastensuojeluliitto 2014a, viitattu 16.5.2014.)

Psyykkinen kehitys ei aina pysy fyysisen kehityksen perässä ja mielen yritys sopeutua tilanteeseen näkyy usein lapsenomaisena käytöksenä, taantumana. Lapsenomainen käytös voi ilmetä esimerkiksi röyhkeänä käytöksenä, uhona, kiroiluna tai levottomuutena. Nuori purkaa ja käsittelee omia aggression tunteitaan eri tavoin, esimerkiksi musiikki, vaatetus, lävistyksiset ja tietokonepelit voivat olla nuoren keino käsitellä näitä tunteita. (Mannerheimin lastensuojeluliitto 2014a, viitattu 16.5.2014.)

Nuoren toiminta on lyhytjänteistä ja kiinnostus asioita kohtaan vaihtuu tiuhaan. Nuorella on yleensä paljon energiaa ja uhoa, mutta ymmärrys syy-seuraussuhteita kohtaan ei ole vielä täysin kehittynyt. Väärät valinnat toisaalta voivat olla myös opettavaisia, opettaen nuorelle harkintakykyä. Varhaiseen nuoruuteen voi kuulua toisaalta ajoittaista alakuloa, sillä nuoruuteen kuuluu luopuminen lapsen maailmasta ja aikuistuminen. (Mannerheimin lastensuojeluliitto 2014a, viitattu 16.5.2014.) Hyvinvoiva nuori kokee kuitenkin tyytyväisyyttä elämästä ja hänellä on uskoa omiin kykyihinsä, vaikka välillä epäonnistuisikin. Hyvinvoivan nuoren tulisi pystyä osoittamaan niin kiintymyksen kuin vihankin tunteita, tämä kertoo luottamuksesta vanhempia kohtaan. (Cacciatore, Korteniemi-Poikela & Huovinen 2009, 73.)

Varhaisnuoruudessa itsetunnon taso voi vaihdella suuresti lyhyenkin ajan sisällä. Käsitelmä itsestä voi vaihdella myönteisestä kielteiseen. Nuori saattaa tutkailla ulkoista olemustaan hyvin kriittisesti ja kokea epävarmuutta ja ujoutta. Tämä on kehon nopean muuttumisen ja tunteiden vaihtelun aikaansaannosta. (Mannerheimin lastensuojeluliitto 2014b, viitattu 22.5.2014.) Nuoren hyvinvointia, vahvuutta ja itsetuntoa arvioitaessa tulisi muistaa, kuinka suuressa merkityksessä yhteisön antama tuki, muiden huomioon ottaminen ja perhe ovat. Ilmapiiiri, joka kotona vallitsee ja koko perheen itsetunto ovat avainasemassa itsetunnon kehittymisessä. (Cacciatore ym. 2009, 73.)

2.1.3 Sosiaalinen kehitys

Varhaisnuoruudessa sosiaalinen kehitys vauhdittuu. Nuori haluaa itsenäistyä ja harjoitella vanhemmista irrottautumista. Kavereiden ja muiden samaa ikäluokkaa edustavien merkitys kasvaa ja nuoret saattavat kokea vanhempien merkityksen vähenevän tai muuttuvan. Tähän kehitysvaiheeseen voi kuulua ärtymys ja suuttumus vanhempia kohtaan. Nuori haluaa kokeilla rajojaan, vanhemman neuvot ja mielipiteet voivat tuntua väärältä ja herättävät ärtymystä. Nuori tarkkailee aikuisen reaktioita käyttökseen. On mahdollista, että nuori häpeää vanhempiaan, vaikka van-

hemmat eivät olisi käyttäytymistä muuttaneetkaan mitenkään. Yleensä tämä häpeä johtuu siitä, että hävettäviksi koetuista vanhemmista on helpompi irtautua. Monesti juuri läheisimmäksi koetun vanhemman kanssa syntyy eniten ristiriitoja. Nämä konfliktit ovat toisaalta myös hyödyllisiä, koska ne ovat apuna persoonan kehityksessä ja luovat pohjaa aidosti itsenäiselle minälle. (Mannerheimin lastensuojeluliitto 2014a, viitattu 22.5.2014.) Tiivis liittyminen kaveriryhmään tukee nuoren rohkeutta unelmoida itsenäistymisestä ja pärjäämisestä ilman riippuvuussuhdetta vanhempiin. Vertaisryhmässä hyväksytyksi tuleminen ja joukossa vahvistuminen ovat tärkeitä asioita nuoren elämässä. (Cacciatore ym. 2009, 155.)

Varhaisnuoruuden tärkein kehitystehtävä on saavuttaa itsenäisyys, mikä onnistuu ratkaisemalla ikään kuuluvat kehitykselliset tehtävät. Yksi kehitystehtävä on vanhemmista ja heidän tarjoamastaan turvasta irrottautuminen ja heidän löytäminen uudella tasolla aikuisena. Nuori tutkailee itseään ja elämäänsä omasta näkökulmastaan, eikä enää toteuta vain vanhempien toivomuksia. Vanhemmista irtautuminen voi olla toisille haastava vaihe, toisilla se taas tapahtuu vuosien saatossa huomaamatta. Toinen nuoruuden kehitystehtävä koskee murrosiän tuoman muuttuvan ruumiinkuvan, seksuaalisuuden ja seksuaalisen identiteetin jäsentämistä. Kolmas tehtävä on ikätovereihin turvautuminen nuoruusiän ja kehityksen keskellä. (Väestöliitto 2014, viitattu 8.5.2014.) Ihmisellä on vahva sisäänrakennettu tarve kuulua ryhmään, pärjätä ja tulla läheiseksi jollekulle. Tämän vuoksi nuori yrittää pitää yllä sosiaalisia suhteita toisiin nuoriin. (Cacciatore ym. 2009, 149.)

Ikätovereiden ja ystävien merkitys korostuu ja heidän mielipiteensä ja arvonsa vaikuttavat nuoren valintoihin yhä enemmän, nuorella on vahva halu olla samanlainen itselle tärkeiden ikätovereiden kanssa. Nuori haluaa löytää oman paikkansa ja koululla on tässä suuri merkitys. Nuori viettää koulussa suuren osan ajastaan ja koulun kautta nuori sitoo uusia kaverisuhteita. Koulu ja opettajat voivat omalta osaltaan tukea nuoren sosiaalista kehitystä oikeaan suuntaan esimerkiksi asettamalla rajoja. (Väestöliitto 2014, viitattu 8.5.2014.) Nuorella on tärkeä olla tukiverkosto, perhe, joka auttaa ja lohduttaa kun sille on tarve ja iloitsee kun on sen aika ja etsii yhdessä ratkaisuja nuoren huoliin. Tukiaikuisilla on suuri merkitys nuoren elämässä, koska nuori voi olla rauhallisin mielin tietäen, että tarvitessaan hän saa tukea ja turvaa. (Cacciatore ym. 2009, 156.)

2.2 Vahvuudet ja niiden tukeminen

Ihmisellä on olemassa vahvuuksia jo syntyessään. Vahvuuksia kehittyi kasvun myötä koko ajan vuorovaikutuksessa muiden ihmisten ja lähiympäristön kanssa. (Caprara & Cervone 2006, 70.) Ihmisen vahvuuksien tarkka määrittely on vaikeaa, sillä se on käsitteenä niin abstrakti. Niin vahvuudet kuin heikkoudetkin ovat sisäisiä tekijöitä (Opetushallitus 2014, viitattu 16.5.2014).

Usein ajatellaan, että ihmisen vahvuudet ovat tapoja, joilla ylitetään ylivoimaisilta vaikuttavat esteet, selviydytään vastoinkäymisistä ja tilanteista, joissa vaaditaan ääri rajoille venymistä. Toisen yleisen käsityksen mukaan ihmisen vahvuus heijastuu kyvyssä muuttaa maailmaa, toteuttaa mielessä syntyneistä visioista todellisuutta. Nämä positiiviset käsitykset vahvuuksista eivät ole kuitenkaan koko totuus, vaikka ovatkin ratkaisevan tärkeitä selviämisen kannalta. Vahvuudessa ei ole kyse pelkästään haasteiden voittamisesta, vaan myös voitetuksi tulemisesta, häviämisestä ja siitä, mitä häviämisestä seuraa. Vahvuus on kiinni pitämistä, mutta myös luopumista. (Carver & Scheier 2006, 96–97.)

Hyvän itsetunnon omaavat nuoret hyväksyvät itsensä vahvuuksineen ja heikkouksineen. Tällöin nuori kokee elämänsä arvokkaaksi ja luottaa omiin kykyihinsä. Aikuisen tuki on tärkeää nuoren hyvän itsetunnon rakentumisessa. Vanhemmillä on suuri merkitys itsetunnon kehityksessä, mutta myös koulu voi osaltaan tukea lapsia ja nuoria kasvattamalla heidän omaa identiteettiään, itsetuntemustaan ja lisätä vuorovaikutustaitoja ja selviytymiskeinoja. (Salonen 2006, 6.)

Toki aikuisetkin, mutta etenkin lapsi ja nuori tarvitsee kehumista ja kannustamista, keskustelua ja kuuntelua (Mannerheimin Lastensuojeluliitto 2014b, viitattu 23.5.2014). Vanhemman tulee antaa lapselleen toivoa ja auttaa tarvittaessa tekemään valintoja, näin nuori tuntee itsensä hyväksytyksi (Salonen 2006, 8-9).

2.2.1 Sitkeys vahvuutena

Carverin ja Scheierin yhden määritelmän mukaan ihmisen tärkeimmät vahvuudet ovat sitkeys, luopuminen ja kasvu. Keskusteluissa kokemuksista korostuu se, että sitoutuminen tavoitteisiin ja luottamus niiden saavuttamiseen on ihmisen käyttäytymisessä. Sitoutuminen ja luottaminen vahvistavat sitkeyttä ja kestävyyttä suurissakin vastoinkäymisissä. Näissä teorioissa painotetaan

yleensä myönteistä ajatusta siitä, että jatkuva yrittäminen voi johtaa toivottujen tavoitteiden saavuttamiseen. Mikäli antaa periksi aina kohdatessaan vaikeuksia, ei koskaan saavuta mitään. Vaikeuksia kohdatessa sitkeys ja ponnistelu palkitaan, sillä niitä vaaditaan, jotta saa jotain aikaan. (Carver & Scheier 2006, 97–98.)

Tavoitteiden omaksuminen on tärkeää, jotta vastoinkäymisten ilmetessä ei anneta periksi. Sitoutuminen vaatii tarpeeksi merkityksellisen tavoitteen, sillä mitä suurempi on tavoitteen arvo, sitä suurempaa sitoutuminen siihen on. Ihmiset eivät kuitenkaan voi sitoutua tavoitteisiin, joita on mahdoton saavuttaa. Tästä näkökulmasta tarkastellen sitkeys ja sitoutuminen ovat tärkeitä tavoitteiden saavuttamiseksi, ja siksi ihmisen vahvuuden kasvattaminen on usein sitkeyden lisäämistä. Ihmisen kyky ponnistella eteenpäin ja ylittää suuriakin esteitä ja vastoinkäymisiä on ihmisen vahvuutta tärkeimmillään. (Carver & Scheier 2006, 98.)

2.2.2 Luopuminen vahvuutena

Sitkeys on silti vain osa ihmisen vahvuutta, sillä myös epäily ja luopuminen ovat läsnä jokapäiväisessä elämässä. Tavallisesti ajatellaan, että luovuttaminen on paha asia, eikä mitään voi voittaa, jos luovuttaa. Jokainen kuitenkin kohtaa elämänsä aikana tilanteita, jolloin luovuttaminen on ainoa vaihtoehto ja epäonnistuneista ponnisteluista irrottautuminen on välttämätöntä. (Carver & Scheier 2006, 99.)

Jotta voidaan ymmärtää luopuminen positiivisena voimavarana, täytyy erottaa ponnisteluista luopuminen ja tavoitteeseen sitoutumisesta luopuminen. Jos lakataan ponnistelemasta samalla, kun ollaan edelleen sitoutuneena tavoitteeseen, henkilö on ”jumissa”. Mutta ongelmaa ei ole, mikäli tavoitteeseen sitoutumisesta voidaan luopua, sillä silloin vaihtoehtoina ovat esimerkiksi matalamman tai täysin uuden tavoitteen asettaminen. Todellista ahdistusta aiheuttaa tilanne, jossa tavoitetta ei voida saavuttaa, mutta siitä ei myöskään voida luopua, koska se on liian tärkeä. (Carver & Scheier 2006, 100.)

Näkemyksen mukaan sekä sitkeys että luopuminen heijastavat ihmisen vahvuutta. Nämä eivät sulje toisiaan pois, mutta näkemys sisältää ongelman. Ongelma on, että koskaan ei voi olla varma, onko jokin todella saavuttamaton tai sen saavuttaminen ei ole vaadittavan vaivan arvoista.

Tämän ongelman ratkaisu, viisaasti valitseminen ja valintansa seuraaminen on myös tärkeä vahvuus. (Carver & Scheier 2006, 106.)

2.2.3 Kasvu vahvuutena

Viimeisessä ihmisen vahvuudessa, kasvussa, on kyse kehityksestä. Näkemyksen mukaan kiinnostus tätä vahvuutta kohtaan syntyi siitä, miten ihmiset reagoivat elämän kolhuihin, jotka ovat riittävän vakavia, jotta niitä voi pitää traumana. Traumasta selviäminen vaatii aina jonkinlaista kasvua: taitojen kasvua, tietojen kasvua, itseluottamuksen kasvua. (Carver & Scheier 2006, 106–109.)

2.2.4 Vahvuutena toinen ihminen

Ihmisen vahvuuksia tarkastellessa tärkeäksi seikaksi osoittautuu se, että ihmiset elävät ihmissuhteiden verkostossa koko elämänsä. Erilaisia vahvuuksia määritellessä on syytä mainita ihmisen taipumus ja kyky muodostaa ja ylläpitää suhteita toisiin ihmisiin. Juuri näiden vahvuuksien avulla yleensä mahdollistuu rakkauden, ilon, onnen ja tyytyväisyyden kokeminen ja hyvinvoinnin sekä onnellisuuden saavuttaminen. (Berscheid 2006, 48–49.)

Usein kysyttäessä ihmisiltä, mikä heidät saa onnelliseksi, he mainitsevat läheiset ihmissuhteensa. Näin ollen ne ihmiset, jotka ovat muodostaneet ja ylläpitäneet hyviä ihmissuhteita, näyttävät olevan onnellisempia kuin ne, jotka eivät ole niin tehneet. Lisäksi useiden tutkimusten perusteella voidaan todeta, että riitaisilla perhesuhteilla on vahingollisia vaikutuksia lasten fyysiseen ja psyykkiseen hyvinvointiin sekä lapsuudessa että myöhemmässä elämässä. (Berscheid 2006, 53; Ryff & Singer 1998, 1-28.)

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen tekemän kouluterveyskyselyn mukaan peruskoulun kahdeksannen ja yhdeksännen luokan oppilaista yhdeksällä prosentilla ei ollut yhtään läheistä ystävää vuonna 2015. Luku on suurempi pojilla kuin tytöillä. Peruskoululaisten osalta ilman yhtään läheistä ystävää olevien määrä on ollut vuodesta 2000 laskusuuntainen. Myös keskusteluvaikeudet vanhempien kanssa ovat vähentyneet. Keskusteluvaikeuksia on hieman useammin tytöillä kuin pojilla. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2016b, viitattu 23.2.2015.)

2.3 Hyvinvoinnin edistäminen koulu yhteisössä

Koulu yhteisöllä on suuri merkitys lapsen ja nuoren hyvinvoinnin edistämiseksi. Koulu on kodin ohella merkittävä osa lapsen ja nuoren kasvuympäristöä. Koulu yhteisön keinoja hyvinvoinnin edistämiseen ovat lapsen tai nuoren vahvuuksien tunnistaminen, osallisuuden kokemuksen luominen koulu yhteisöön kuulumisesta sekä kasvatuskumppanuus koulun ja kodin välillä. Psykososiaaliset taidot, joita ovat esimerkiksi ihmissuhdetaidot, ongelmanratkaisutaidot sekä omien kokemusten ilmaisutaito, ovat tärkeitä hyvinvoinnin kannalta ja ennustavat terveydentilan etenemistä. Yhteisö- ja ryhmämuotoisilla toimintoilla lisätään vahvuuksia, osallisuuden tunnetta ja kehitetään yhteistyötaitoja. Koulussa näitä edistäviä toimintoja voivat olla mm. tanssi, musiikki, liikunta, kirjallisuus ja valokuva. (Koivisto & Rautakoski 2013, viitattu 10.6.2014.)

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos kerää joka toinen vuosi tietoa oppilaiden kokemasta hyvinvoinnista kouluterveyskyselyllä. Kyselyyn vastaavat peruskoulujen kahdeksas- ja yhdeksäsluokkalaiset sekä lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten ensimmäisen ja toisen vuoden opiskelijat. Kyselyssä kartoitetaan koetun hyvinvoinnin lisäksi terveystottumuksia, kouluoloja ja opiskeluhoitoa. Kouluterveyskyselyn tuloksia voidaan tarkastella valtakunnallisesti, alueellisesti tai jopa koulukohtaisesti. Kyselyn tuloksia voidaan hyödyntää oppilaitoksissa kouluhyvinvoinnin edistämiseksi kehittämällä esimerkiksi opiskeluhoitoa. Kunnallisesti tulokset otetaan huomioon hyvinvointijohdattamisessa, kuten hyvinvointistrategian suunnittelemisessa, ja valtakunnallisesti tulosten antamaa tietoa voidaan hyödyntää esimerkiksi politiikkaohjelmissa ja terveysohjelmissa, kuten KASTE- ja Terveys 2015-ohjelmissa. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2016b, viitattu 5.2.2016.)

Opiskeluhoito on yksi tärkeimmistä hyvinvoinnin edistämisen keinoista koulu yhteisössä. Nykyisessä lainsäädännössä opiskeluhoitoa säätelee oppilas- ja opiskelijahuoltolaki. "Opiskeluhoitolla tarkoitetaan opiskelijan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa oppilaitos yhteisössä" (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 1:3 §). Opiskeluhoitossa sekä edistetään yhteisöllistä hyvinvointia koulussa että huolehditaan oppilaiden yksilöllisestä oppilashuollosta (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2015, viitattu 19.6.2015).

Yhteisöllisen opiskelijahuollon avulla "edistetään opiskelijoiden oppimista, hyvinvointia, terveyttä, sosiaalista vastuullisuutta, vuorovaikutusta ja osallisuutta sekä ympäristön terveellisuutta, turvallisuutta ja esteettömyyttä". Yhteisöllisen opiskeluhoito toteuttamiseen osallistuvat kaikki kouluhy-

teisen toimijat. Yksilökohtaiseen opiskelijahuoltoon kuuluvat koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palvelut, kuraattori- ja psykologipalvelut, monialaisen asiantuntijaryhmän toteuttama yksilökohtainen opiskelijahuolto sekä erityisoppilaitoksissa järjestettävät sosiaali- ja terveysterveystarkastusten avulla voidaan myös kartoittaa yksilöllisesti hyvinvoinnin tilaa sekä tuen tarvetta. Ensisijaisen tärkeää on kodin ja koulun välinen yhteistyö. Luottamus ja salassapitovelvollisuuden noudattaminen ohjaavat toimintaa. (Terveystarkastusten ja hyvinvoinnin laitos 2015, viitattu 19.6.2015.)

”Koulutuksen järjestäjäkohtaisen opiskeluhuollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista vastaa monialainen opiskeluhuollon ohjausryhmä.” Yksittäisissä oppilaitoksissa näistä asioista vastaa oppilaitoskohtainen opiskelijahuoltoryhmä. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 1:14 §.) Oppilaitoskohtaisesti laaditaan myös opiskeluhuoltosuunnitelma yhteistyössä oppilaitoksen henkilöstön, opiskelijoiden sekä heidän huoltajiensa kanssa. Suunnitelman tarkoituksena on muun muassa arvioida opiskelijahuollon tarvetta, järjestää yhteistyötä kouluyhteisön toimijoiden välillä ja toteuttaa opiskelijahuoltoon sisältyviä toimenpiteitä. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 1:13 §.)

Kouluterveydenhuollon laajat terveystarkastukset ovat osa perusterveydenhuollon ennaltaehkäiseviä palveluita, ja niiden avulla voidaan edistää terveyttä sekä tunnistaa mahdollisimman varhain opiskelijan mahdolliset erityisen tuen tarpeet ja tarvittaessa järjestää tukea ja seurata tilanteen kehittymistä. Peruskoulun 1., 5. ja 8. luokilla opiskelijoille tehdään laajat terveystarkastukset normaaleista vuosittaisista terveystarkastuksista poiketen. Näissä tarkastuksissa kouluterveydenhoitaja ja lääkäri arvioivat opiskelijan sekä perheen hyvinvointia, ja tarkastuksiin kutsutaan aina myös opiskelijan vanhemmat. Laajojen terveystarkastusten avulla paitsi autetaan yksittäistä opiskelijaa ja hänen perhettään, myös kerätään oppilaitoskohtaista tietoa opiskelijoiden terveydestä ja hyvinvoinnista, ja tämän tiedon avulla kehitetään opiskeluhuoltosuunnitelmaa. (Terveystarkastusten ja hyvinvoinnin laitos 2014b, viitattu 19.6.2015.)

2.4 Kodin ja koulun välinen kasvatuskumppanuus

Kasvatuskumppanuudella tarkoitetaan “vanhempien ja henkilöstön tietoista sitoutumista toimia yhdessä lasten kasvun, kehityksen ja oppimisen prosessien tukemisessa”. Vanhemmat ovat lapsensa ensisijaisia kasvattajia, ja kasvatuskumppanuudessa heidän oman lapsensa tuntemus

yhdistetään koulussa toimivien ammattilaisten osaamiseen, jolloin saadaan parhaiten aikaan lapsen hyvinvointia edistävää ymmärrystä. Vanhempien ja henkilöstön suhde lapseen on kasvatuskumppanuuden näkökulmasta tasavertainen, mutta osapuolien tehtävät ovat erilaiset. Vastuu kumppanuuden syntyisestä, kehittämisestä ja luontaisesta sisällyttämisestä kasvatustyöhön on henkilöstöllä. Kasvatuskumppanuus edellyttää koulun ja vanhempien välistä luottamusta, kunnioitusta ja tasavertaisuutta. (Stakes 2005, viitattu 23.5.2014.)

Lasten ja nuorten parissa toimivalla henkilöstöllä on tänä päivänä uudenlainen tapa suhtautua yhteistyöhön vanhempien kanssa. Kumppanuudessa kyse on myös vanhempien aiempaa laajemmasta osallisuudesta ja osallistumisesta jo varhaiskasvatuksessa. Kasvatuskumppanuuden tulisi rakentua kuulemisen, kunnioituksen, dialogisuuden ja luottamuksen periaatteille. Osapuolien tulee keskustella kasvatuskumppanuuteen liittyvistä arvoista ja näkemyksistä. (Stakes 2005, viitattu 10.6.2014.)

Erityisesti lapsen tai nuoren tarvitessa erityistukea on kumppanuuden luominen tärkeää. Yhteydenpitoa ja keskusteluita pitäisi kuitenkin käyttää myös tuen luomiseen, eikä vain ongelmatilanteiden ratkaisuun (Koivisto & Rautakoski 2013, viitattu 23.5.2014). Yhteyden rakentumisen tulee olla ennakoivaa ja vaiheittaista, ja kasvatuskumppanuuden tulisi lähteä lapsen tarpeista, jotta lapsen etujen ja oikeuksien ajaminen toteutuisi. Tavoitteena onkin tunnistaa tuen tarve mahdollisimman varhain, jotta voidaan suunnitella yhteinen toimintamalli lapsen tai nuoren tukemiseksi. (Stakes 2005, viitattu 10.6.2014.) Oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaan opiskeluhoillon ensisijaisena toteutustapana on ennaltaehkäisevä opiskeluhoolto, jota on toteutettava ”opetustoimen sekä sosiaali- ja terveystoimen monialaisena suunnitelmallisena yhteistyönä opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa”. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 1:3 §.)

3 TUTKIMUKSEN TARKOITUS JA TUTKIMUSTEHTÄVÄT

Tutkimuksemme tarkoituksena oli kuvata vanhempien mielipiteitä nuorelle tärkeistä vahvuuksista ja koulu yhteisön keinoista tukea nuoren vahvuuksia. Tavoitteenamme oli tuottaa tietoa aiheesta Kirkonkylän koulun opettajien, terveydenhoitajien, erityisopettajien ja oppilaiden vanhempien käyttöön. Lisäksi tavoitteenamme oli tuottaa tietoa, joka hyödyttää omaa ammatillista kehitystämme. Tieto ja kokemus vahvuuksien tukemisesta koulu ympäristössä ovat asioita, joista saimme työvälineitä terveydenhoitajan työhön. Etenkin kouluterveydenhoitajan työssä lasten ja nuorten parissa korostuu voimavaralähtöinen työtapa.

Opinnäytetyössä haettiin vastausta seuraaviin tutkimustehtäviin:

1. Millaisia vahvuuksia nuori vanhempien mielestä tarvitsee?
2. Minkälaisia keinoja vanhempien mielestä koulu yhteisöllä on nuoren vahvuuksien tukemisessa?

Toinen tutkimustehtävä vaihtui tutkimuksen aikana kokonaan. Alussa tehtävä oli, että millaiseksi vanhemmat kokevat koulun roolin nuoren vahvuuksien tukemisessa. Muutimme tehtävän saamiemme vastauksien mukaiseksi, koska saimme kyselyllä vastauksia koulu yhteisön keinoista tukea nuoren vahvuuksia.

4 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

Tutkimus toteutettiin laadullisena tutkimuksena, jossa tutkimusmenetelmänä käytettiin kyselylomaketta. Tutkittavina oli noin sata Kempeleen Kirkonkylän koulun seitsemäsluokkalaisten vanhempia. Ennen kyselylomakkeen lähettämistä vanhemmille hankittiin tutkimuslupa Oulun ammattikorkeakoulun edustajalta sekä Kempeleen Kirkonkylän edustajalta. Seuraavassa esitellään käytettyä tutkimusmetodologiaa, luotettavuuden ja eettisyyden arviointia, kohderyhmää sekä tutustutaan aineistonkeruumenetelmään ja aineiston analyysiin.

4.1 Tutkimusmetodologia

Tutkimusmetodologia tarkoittaa menetelmäoppia, eli sääntöjä ja ohjeita siitä, kuinka tieteellistä tutkimusta pitäisi tehdä. Tutkimusmenetelmiä on lukuisia, joista omassa opinnäytetyössämme käytettiin kvalitatiivista lähestymistapaa. Aina tutkimusta tehdessä tutkimusongelmat, -kysymykset tai -tehtävät ohjaavat metodologian valintaa, eikä käytettävää metodologiaa voi valita ennen tutkimusongelmien alustavaa määrittämistä (Aaltio-Marjola 2002, viitattu 3.9.2015). Kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus sisältää monia suuntauksia, tiedonhankinta- ja analyysimenetelmiä, joille yhteistä on ihmisen ja hänen elämänsä tutkiminen tavalla, jossa keskiössä ovat ominaisuuksien ja merkityksien kokonaisvaltainen ymmärtäminen. Aineistonkeruussa usein hyödynnetään haastattelua ja avoimia kysymyksiä. Perinteisen jaottelun mukaan laadullinen tutkimus mielletään aineistolähtöiseksi. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006a, viitattu 3.9.2015.)

Tutkimuksen oli tarkoitus olla kuvailevaa eli deskriptiivistä. Aineistonkeruumenetelmänä käytimme kyselyä. Kyselyssä yhdistyivät kysymykset, joissa annettiin valmiita vastausvaihtoehtoja sekä avoimet kysymykset, joihin vastaajat pystyivät vastaamaan laajemmin ja kuvaavammin. Tutkittavana olivat koulun keinot vahvuuksien tukemiseen sekä nuorelle tärkeät vahvuudet, ja koska kysely koostui pääosin avoimista kysymyksistä, se tuotti lähinnä laadullista tietoa.

4.2 Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys

Perttulan mukaan on olemassa yhdeksän luotettavuuskriteeriä, jotka ovat sovellettavissa etenkin fenomenologiseen tutkimukseen. Fenomenologisessa tutkimuksessa korostuu ihmisen havaintoi-

hin ja kokemuksiin perustuva tiedon tuottaminen. Ensimmäinen kriteeri on tutkimusprosessin johdonmukaisuus, jota seuraa toisena kriteerinä reflektointi. (Perttula 1995, 102–104.) Nämä molemmat kriteerit viittaavat sisällöltään siihen, että tutkimuksen tulisi olla loogisesti etenevää ja lukijan tulisi pystyä hahmottamaan tutkimusprosessin kulku.

Kolmas ja neljäs kriteeri ovat aineistolähtöisyys ja kontekstisidonnaisuus. Aineistolähtöisyydellä viitataan siihen, että tietoperustan ja tutkimuksen muiden osien tulee olla tiukasti sidoksissa toisiinsa. Kontekstisidonnaisuus voidaan tutkimuksemme kohdalla ajatella esimerkiksi siten, että vastaajat olivat kaikki Kirkonkylän koulun oppilaiden vanhempia, mutta heidän näkemyksensä olivat kuitenkin yksilöllisiä ja sidoksissa heidän omaan kokemusmaailmaansa. Viides kriteeri käsittelee saatavan tiedon laatua ja mahdollista yleistettävyyttä. (Perttula 1995, 102–104.) Ennen tutkimuksen toteuttamista oli tässä tapauksessa vaikeaa arvioida saatavan tiedon laatua. Opinnäytetyömme tutkimuksen tuloksien luotettavuuteen ja laatuun vaikuttivat suoraan saatavien vastausten määrä ja laatu, joiden taustalla vaikuttivat vastaajien motivoituneisuus vastaamaan kyselyyn sekä kyselyssä olevien kysymysten oikeanlainen asettelu.

Kuudentena kriteerinä esille tuodaan metodien yhdistäminen ja seitsemäntenä kriteerinä tutkijayhteistyö. (Perttula 1995, 102–104) Tutkimuksessamme käytettiin kvalitatiivista menetelmää. Se oli aiheen kannalta selkein vaihtoehto, sillä kuten tutkimustehtävistämme käy ilmi, haluamme selvittää vanhempien mielipiteitä nuorille tärkeistä vahvuuksista ja siitä, miten koulu yhteisö voi niitä tukea. Tutkimustehtäviin on helpompi löytää vastauksia käyttäen kvalitatiivista tutkimusmenetelmää. Tutkijayhteistyö ei toteutunut tutkimusta tehdessämme, koska tästä aiheesta ei ollut saatavilla aiempia tutkimuksia. Kahdeksas ja yhdeksäs kriteeri ovat subjektiivisuus ja vastuullisuus, joita käsitellään tarkemmin seuraavassa kappaleessa. (Perttula 1995, 102–104)

Tutkimuksen uskottavuus ja tutkijan eettisyys liittyvät tiiviisti yhteen. Uskottavuus perustuu siihen, että tutkijat noudattavat hyvää tieteellistä käytäntöä, johon sisältyvät esimerkiksi vastuullisuus, tarkkuus ja huolellisuus tutkimustyössä. (Tuomi 2009,132.) Opinnäytetyössämme pystyimme vaikuttamaan tutkimuksen ja tutkimustulosten uskottavuuteen sekä luotettavuuteen omalla toiminnallamme toteuttaen hyvää tieteellistä käytäntöä.

Tutkimuksen eettisyyttä voidaan tarkastella monesta eri näkökulmasta. Tutkimusstrategia ei saa olla ristiriidassa tutkittavan ilmiön kanssa eikä tutkimus saa olla tutkittavan intimizeettiä, anonyymi-teettiä tai juridisia oikeuksia loukkaava. Tutkimus ei myöskään saa puuttua kiusallisella tavalla

tutkittavan jokapäiväiseen elämään. Eettisiltä näkökannoilta tutkimusmenetelmien ongelmat poikkeavat toisistaan. Tutkijan tulee miettiä, millaisia eettisiä ongelmia erilaiset menetelmät luovat, ja osattava valita niiden välillä. Tulee arvioida aiheuttaako tutkimus tutkittaville jonkinlaista haittaa tai hyötyä. (Anttila 1998, viitattu 7.1.2016.) Tutkimuksessamme ei ollut materiaalia, joka olisi loukannut vastaajien intymiteettiä, anonymiteettiä tai juridisia. Kyselyn mukana toimitetussa saatekirjeessä käytiin lyhyesti läpi näihin liittyviä seikkoja, kuten anonymiteetti sekä vapaaehtoisuus.

Kyselyyn vastaavalla on oikeus keskeyttää kysely tai kieltäytyä osallistumasta siihen missä vaiheessa tahansa. Hänellä on myös oikeus vaatia, että hänen antamansa tiedot hävitetään viivytyksettä (Anttila 1998, viitattu 8.9.2015.) Tämän otettiin huomioon kirjoitettaessa saatekirjettä, joka toimitettiin kyselyn kohderyhmälle. Kyselyn saatekirjeessä tuotiin esille kyselyyn vastaamisen vapaaehtoisuus sekä se, että kyselyn saa keskeyttää halutessaan.

Tutkijan ja tutkittavien välillä ei saa olla sellaista riippuvuussuhdetta, joka olennaisesti vaikuttaa tietojen antamisen vapaaehtoisuuteen. Tietosuojaja on esimerkki tärkeästä eettisestä kysymyksestä. (Anttila 1998, viitattu 8.9.2015.) Tutkijoiden ja tutkittavien välillä ei ollut tutkimuksessamme minkäänlaista riippuvuussuhdetta, joka olisi vaikuttanut tietojen antamisen vapaaehtoisuuteen. Tutkimuksessamme anonymiteetti toteutui luotettavasti, koska vastaajien henkilötiedot ja vastaukset eivät olleet yhdistettävissä. Edes meille tutkijoille ei tullut tietoa vastaajien henkilöllisyydestä, vaan kyselyyn pystyi vastaamaan täysin anonymisti. Meillä oli tiedossa ainoastaan se, että vastaajat olivat Kempeleen Kirkonkylän koulun seitsemäsluokkalaisten vanhempia.

Vastaajalla on oikeus saada tietää, miten ja missä yhteydessä hänen lausumaansa käytetään sekä saada paikkansapitävä ja riittävä informaatio tutkimuksen luonteesta, sen tavoitteista, vastaavasta tutkijasta tai laitoksesta sekä tutkimustulosten käyttötarkoituksesta. (Anttila 1998, viitattu 8.9.2015.) Saatekirjeessä tuotiin selkeästi esille nämä asiat ja annettiin mahdollisuus ottaa yhteyttä tarvittaessa tutkimuksen tekijöihin.

Tutkimuksessa on pyrittävä minimoimaan esimerkiksi huolimattomuudesta, vääristä tulkinnoista tai heikoista mittaustuloksista johtuvat virheet ja heikkoudet. Näiden lisäksi yksi tutkimuksen luotettavuuteen ja eettisyyteen liittyvä ongelma on mahdollinen tutkimusvilppi. (Anttila 1998, viitattu 8.9.2015.) Koska tekemässämme kyselyssä oli avoimia kysymyksiä, joihin vastaajat vastasivat omin sanoin, oli raportointi haastavampaa. Vastauksia auki kirjoitettaessa tutkijat joutuvat tulkitsemaan vastaajien ajatuksia ja tässä tulee olla tarkkana, etteivät omat tulkinnot tai mielipiteet

vaikuta raporttiin. Tutkimusvilpin esiintyminen tutkimuksessamme oli hyvin epätodennäköistä, koska tekemämme tutkimus ei pyrkinyt suoraan vaikuttamaan mihinkään, joten vilpillisyys ei olisi johtanut kuin tutkimuksen raportin vääristymiseen. Tutkimusvilpin mahdollisuutta pienensi myös se, että kyselyt lähetettiin Wilma-järjestelmän kautta ja ulkopuoliset henkilöt eivät näin ollen päässeet vastaamaan.

Tarkasteltaessa objektiivisuuden ongelmaa on syytä erottaa toisistaan havaintojen luotettavuus ja niiden puolueettomuus. Periaatteessa laadullisessa tutkimuksessa myönnetään, että tutkijan havainnoimiseen vaikuttaa tutkijan oma kehys; esimerkiksi sukupuoli, ikä ja virka-asema, sillä tutkija on tutkimusasetelman luoja ja tulkitsija. (Tuomi 2009,132.) Tutkimuksemme toteutettiin kyselylomakkeen kautta, jossa oli avoimia kysymyksiä sekä kysymyksiä, joissa oli annettu valmiita vastausvaihtoehtoja. Suljettujen kysymysten vastauksissa väärin tulkinnan varaa ei ole, on vain mahdollisuus, että vastaaja on ymmärtänyt kysymyksen väärin. Avoimien kysymysten ja niiden vastausten kohdalla väärän tulkinnan vaara on suurempi.

4.3 Tutkimuksen kohderyhmä

Tutkimuksemme perusjoukko eli populaatio oli tarkkaan rajattu, sillä kyseessä oli tietyn koulun ja tietyn ikäluokan vanhemmat eli Kirkonkylän koulun seitsemäsluokkalaisten vanhemmat. Seitsemännenden luokan oppilaita Kirkonkylän koululla on 100–130 vuodesta riippuen. Kysely lähetettiin jokaiseen talouteen, jotta otoksesta olisi tullut mahdollisimman suuri. Mikäli talouden molemmat vanhemmat olisivat halunneet vastata kyselyyn erikseen, heillä olisi ollut siihen mahdollisuus.

Vastaajien määrään pystyimme vaikuttamaan rajallisesti, sillä seitsemäsluokkalaisten vanhempia oli rajallinen määrä. Ainoat keinot vaikuttaa kyselyn vastaajien määrään ja pienentää katoa, olivat kyselyn markkinoiminen sekä siitä muistuttaminen vastausajalla. Vastausaikaa kyselyyn vanhemmilla oli käytettävissä kaksi viikkoa. Kadon minimointi oli tärkeää tutkimuksen tulosten luotettavuuden kannalta. Tavoitteenamme oli saada vastaus mahdollisimman monesta taloudesta, kuitenkin vähintään 50 % talouksista, joille kysely lähetettiin.

4.4 Aineistonkeruu

Päädyimme Webropolilla tehtyyn sähköiseen kyselyyn, joka toteutettiin Wilman kautta. Wilma ohjelmisto on WWW-käyttöliittymä, joka on käytössä useassa koulussa ja sen kautta käydään tiedonvaihtoa koulun ja kodin välillä. Vanhemmille lähetettiin linkki kyselyyn Wilma-ohjelman kautta, jolloin vanhemmat saivat vastata siihen rauhassa kotona. Tutkimuksessamme ei ollut paikalla valvojaa, koska kysely lähetettiin tutkittaville sähköisesti. Vastaajat toimivat itsenäisesti antamiemme ohjeiden pohjalta, joten ohjeet täytyi laatia tarkasti ja varmistaa niiden ymmärrettävyys. (Valli 2010, 103.) Ohjeiden lisäksi myös kysymysten tekemisessä täytyy olla huolellinen, jotta ne olisivat varmasti selkeitä ja ymmärrettäisiin oikein. Jos tutkija ja tutkittavat ymmärtävät kysymyksen eri tavalla, tutkimustulokset helposti vääristyvät. Kysymysten tulee siis olla tarkkoja, yksiselitteisiä eivätkä ne saa olla johdattelevia. (Valli 2010, 104.)

Sähköisessä kyselyssä vastuu kyselyyn vastaamisesta jää vastaajille. Toteuttamisessa täytyy ottaa huomioon esimerkiksi se, että kaikki vastaajat eivät välttämättä lue annettuja ohjeistuksia, joten kysymysten täytyy olla muotoiltu tiiviisti ja siten, että niihin osataan vastata mahdollisimman hyvin ilman ohjeitakin. Kysely toteutettiin Webropol-ohjelman kautta, jonka kautta voitiin seurata, kuinka moni kyselyn saaneista oli jo vastannut kyselyyn. Kun vastaajien määrää seurataan kyselyn toteuttamisen aikana, vastaamattomia kyselyn saaneita voidaan tarvittaessa muistuttaa kyselystä. Tämä parantaa kyselyn vastausprosenttia sekä samalla tutkimustulosten luotettavuutta (Valli 2010, 109). Sähköisen kyselyn yksi heikkous kuitenkin on se, että siihen on helppo jättää vastaamatta. Kyselyyn vastaamiseen vaikuttaa myös se, että kyselyn vastaajat eivät välttämättä ole koskaan edes tavanneet tutkijoita. (Valli 2010, 107.)

Kyselyn kysymykset määräytyvät tutkimustehtävien mukaan ja niillä pyritään saamaan vastauksia tutkimustehtäviin (Liite 2). Kysymykset yksi, kaksi ja kolme olivat taustakysymyksiä. Neljännellä ja viidennellä kysymyksellä haimme vastauksia ensimmäiseen tutkimustehtävään nuoren vahvuuksista. Toiseen tutkimustehtävään koulu yhteisön keinoista tukea vahvuuksia saimme vastauksia kysymyksistä kuusi, seitsemän ja kahdeksan.

Halusimme käyttää kyselyssämme perinteisten kysymysten lisäksi myös avoimia kysymyksiä, sillä kaikki haluamamme tieto ei ollut mitattavissa. Näin ollen tutkimuksessamme käytettiin kvalitatiivista tutkimustapaa. (Valli 2010, 104.) Avoimien kysymyksien avulla saatiin monipuolisempia vastauksia, sekä myös sellaista tietoa, jota emme itse tulleet ajatelleeksi. Avointen kysymysten

huonoja puolia on, että niihin jätetään usein vastaamatta tai vastaukset saattavat olla epätarkkoja ja suppeita (Valli 2010, 126). Avoimet kohdat ovat työläitä analysoida, mutta halusimme ottaa ne mukaan kyselyymme, koska niiden avulla oletimme saavamme tärkeää tietoa tutkittavasta aiheesta sekä löytävämme vastauksia tutkimustehtäviimme.

Sähköisesti toteutettavan kyselyn yksi hyvistä puolista on, että se ei ole sidottu maantieteellisesti paikkaan eikä aikaan. Vanhemmat pystyivät vastaamaan kyselyyn missä tahansa ja milloin tahansa, kun heille parhaiten sopi. (Valli 2010, 108.) Tämä toteuttamistapa on myös nopea ja taloudellinen tapa kerätä aineistoa. Verkon välityksellä toteutettavissa kyselyissä, joissa vastaaja itse syöttää vastauksensa, haastattelijan tekemiä lyöntivirheitä ei tule. (Valli 2010, 109, 113.) Tutkimuksen kohteena olevien vanhempien oletettiin ikänsä perusteella olevan melko hyviä tietokoneiden käyttäjiä, joten heikkojen tietoteknisten taitojen ei todettu tässä olevan todennäköinen riski tutkimuksen toteutumisen kannalta.

Esitestasimme kyselyn vanhemmillamme ja saimme palautetta kyselylomakkeesta ohjaavilta opettajilta. Lomake tulisi täyttää itse ja sitä kannattaisi testata pienellä koevastaajajoukolla, jonka jälkeen voi tehdä vielä tarvittaessa muutoksia kyselylomakkeeseen (KvantiMOTV 2011, viitattu 11.5.2015.) Kyselyn ja kysymysten toimivuutta sekä ymmärrettävyyttä voitiin arvioida esitestauksella ennen sen lähettämistä varsinaisille vastaajille. Aluksi mietimme, että voisimme hyödyntää koulumme oppilaita esitestauksessa, mutta vain pienellä osalla oppilaista on yläkouluikäisiä lapsia, joten tuntui helpommalta hyödyntää omia tai ystävien vanhempia, joilla on kokemusta yläasteikäisen lapsen kasvattamisesta.

Kysely toteutettiin keväällä 2015. Lähetimme kyselyn Kempeleen Kirkonkylän koulun rehtorille, joka välitti kyselyn vanhemmille. Vastausaikaa kyselyyn oli lähes kaksi viikkoa. Emme voineet lähettää vanhemmille muistutuksia, sillä kyselylinkki oli välitetty vanhemmille Wilman kautta, joten meillä ei ollut suoraa yhteyttä vanhempiin. Koulun rehtorilta emme saaneet vahvistusta kyselyn eteenpäin lähettamisestä, jonka vuoksi meillä ei ollut varmuutta, onko kyselyn linkkiä välitetty vanhemmille. Vasta vastausajan päätyttyä näimme kyselyyn vastanneiden määrän ja heidän vastauksensa.

4.5 Aineiston analysointi

Aineiston analysoinnissa käytettävänä menetelmänä oli sisällönanalyysi. Sisällönanalyysin tarkoituksena on tuottaa tiivistetty kuvaus tutkittavasta aiheesta. Aineiston tarkastelussa eritellään, etsitään mahdollisia eroja ja yhtäläisyyksiä ja tiivistetään aineiston sisältöä, jotta tulokseen päästään. Sisällönanalyysista puhuttaessa tarkoitetaan useimmiten laadullisen tutkimuksen tulosten analysointimenetelmää. Sisällönanalyysista voidaan erottaa termi sisällön erittely, jolla tarkoitetaan määrällistä aineiston kuvailua kvantitatiivisen tutkimuksen yhteydessä. Näitä menetelmiä voidaan käyttää yhdessä analysoidessa samaa aineistoa. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006b, viitattu 8.9.2015.) Tutkimuksessamme analysointimenetelmänä oli pääosin sisällönanalyysi, mutta myös sisällön erittelyä käytettiin joidenkin kysymysten vastausten analysoinnissa.

Etenkin, kun tutkimuksessa käytetään laadullista tutkimusmenetelmää, vastauksissa voi tulla ilmi asioita, joita aiemmin ei ole osattu odottaa. Analysointivaiheessa on tehtävä päätös siitä, mitä asioita tutkitaan, jotta tutkimus ei laajene liian suureksi ja aiheen rajauksessa pysytään. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 92.) Ennen aineiston analysointia on hyvä kerrata tutkimustehtävät ja lähteä analysoimaan aineistoa näiden kysymysten pohjalta. Kun aineisto on rajattu, vastauksia voidaan luokitella yksinkertaisimmillaan esimerkiksi laskemalla, montako kertaa tietty asia esiintyy aineistossa. Vastauksia voidaan myös teemoitella. Teemoittelu voi olla luokittelun kaltaista. Siinä aineisto ryhmitellään aineistossa esiintyvien aihepiirien mukaan. Tätä ennen on voitu tehdä jo luokittelua jonkin tietyn ominaisuuden mukaan. Toisin kuin luokittelussa, teemoittelussa lukumäärillä ei ole välttämättä merkitystä. Tyypittelyssä puolestaan voidaan valita tietty teema ja etsiä sen sisältä yhteisiä ominaisuuksia, jolloin pyritään löytämään tyypiesimerkki aineistosta. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 93.)

Tutkimuksessamme oli sekä suljettuja että avoimia kysymyksiä. Suljettujen kysymysten vastaukset analysoitiin Webropolin avulla. Vastausten käsittely ja tulkinta helpottui, kun vastauksia ei tarvinnut erikseen siirtää paperilomakkeilta Webropoliin. Ohjelman avulla määrällisiä kysymyksiä voitiin luokitella haluttuihin luokkiin esimerkiksi vastaajan jonkin kysytyn ominaisuuden, kuten iän tai huoltajuussuhteen mukaan. Avoimien kysymysten vastausten tuottaman aineiston analysointiin erillistä ohjelmaa ei ollut mahdollista käyttää, joten sisällönanalyysi tehtiin tutkimuksessamme itse tulkitsemalla sanallisia vastauksia ja teemoittelemalla ja tyypittelemällä aineistoa. Pyrimme selvittämään, oliko vastauksilla yhtenäisiä piirteitä, kuten oliko tiettyyn ryhmään kuuluvilla vastaajilla yhtenäisiä kokemuksia siitä, mitkä olivat tärkeitä vahvuuksia nuorilla. Tällaista yksittäisestä

yleiseen pyrkivää näkökulmaa aineiston analysoinnissa kutsutaan induktiiviseksi. Tutkimusaineiston perusteella yksittäisistä vastauksista pyritään kohti yleisiä johtopäätöksiä. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 95.) Analysoinnin jälkeen tutkimustuloksista tehdään yhteenveto. Esimerkki analyysin polusta on nähtävillä taulukossa 1.

TAULUKKO 1. Esimerkkitaulukko analyysin polusta.

Kysymys: Millaisia keinoja edellä mainituilla tahoilla on tukea nuorten vahvuuksia? (Edellä mainitut tahot ovat opettaja, erityisopettaja, terveydenhoitaja, kuraattori, muu koulun henkilökunta, koulukaverit tai joku muu)
Vastaus: <i>"Nuoren huomioiminen kouluarjessa yksilönä, ei liikaa massana. Hyvien asioiden/tekojen/onnistumisten huomioiminen, kehuminen."</i>
Vastauksen analyysi: <ul style="list-style-type: none">- nuoren yksilöllinen huomiointi- onnistumisen muistaminen- kannustaminen

5 TUTKIMUKSEN TULOKSET JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Lähetimme kyselyn 100 vanhemmalle. Saimme kyselyyn 23 vastausta. Vastaajista kaikki olivat naisia ja äitejä. Vastaajista 31–40-vuotiaita oli kuusi, 41–50-vuotiaita neljätoista ja yli 50-vuotiaita vastaajia oli kolme. Alle 30-vuotiaita vastaajia ei ollut lainkaan. Tulokset on jaoteltu tutkimustehtävien mukaan.

5.1 Nuorelle tärkeät vahvuudet

Ensimmäisessä varsinaisessa kysymyksessä pyrittiin saamaan vastauksia tutkimuskysymykseemme nuorelle tärkeistä vahvuuksista. Useassa vastauksessa tuli esille hyvät yhteistyö- ja sosiaaliset taidot, hyvät perhe- ja ystävyysuhteet sekä terve itsetunto. Suurin osa vastaajista (14/23) mainitsi tärkeänä asiana rohkeuden muodostaa omia mielipiteitä ja tuoda ne esille perusteluineen, vaikka välillä olisikin eri mieltä kavereiden kanssa. Monet vastaajista korostivat myös sosiaalisia suhteita ja suvaitsevuuksia sekä taitoa tulla kaikkien kanssa toimeen.

Hyvä itsetunto oli monen vastaajan mielestä tärkeä vahvuus nuorelle. Lisäksi useat vanhemmat arvostivat avoimuutta, huumorintajua, reippautta, rehellisyyttä sekä huomaavaisuutta. Osa vastaajista (8/23) piti tärkeänä opiskelutaitoja ja halua oppia, tehdä töitä sekä pyrkiä eteenpäin niin opinnoissa kuin elämässä yleensäkin. Vastaajista neljä nosti esille hyvät tukiverkostot, perheen ja ystävyysuhteet tärkeänä vahvuutena. Muista poiketen yksi vastaajista piti tärkeimpänä vahvuutena kristillisiä perusarvoja ohjaamassa elämää.

Vahvuus-käsite voi olla helpompi ymmärtää miettimällä mitä vahvuuksia itse tai joku läheinen ihminen omaa. Tämän vuoksi halusimme kysyä vanhemmilta, mitä vahvuuksia heidän omilla nuorillaan on. Noin puolet vastaajista (13/23) piti omia nuoriaan sosiaalisina, avoimina ja iloisina. Noin puolet vanhemmista mainitsi omalla lapsellaan olevan sopivasti kavereita, hyvä itseluottamus sekä kotiasiat ja tukiverkostot kunnossa. Edellisen kysymyksen perusteella vanhemmat pitivät yhtenä tärkeimmistä vahvuuksista rohkeutta olla oma itsensä ja kertoa mielipiteensä, kuitenkin vain kuusi vanhemmista mainitsi oman nuorensa omaavan uskalluksen olla oma itsensä, olla eri mieltä ja kertoa oman mielipiteensä asioista.

Vastaajista löytyi useita vanhempia, joiden lapsilla on kiinnostusta ja halua oppimiseen, hyvä koulumenestys ja kyky huolehtia kouluasioista. Lisäksi vanhemmat nostivat yksittäisiä vahvuuksia, joita heidän lapsillaan on. Tällaisia olivat muun muassa rohkeutta kokeilla uusia asioita ja yrittää uudelleen, vaikka ei heti onnistuisikaan, sekä luovuus, taiteellisuus sekä hyvä kielitaito ja tieto- ja viestintätekniinen osaaminen. Lisäksi arvostettuja vahvuuksia olivat lasten ruuanlaittotaito, monipuoliset harrastukset sekä kuuliaisuus.

5.2 Kouluyhteisön keinot nuoren vahvuuksien tukemiseen

Seuraavissa kysymyksissä kysyttiin vanhempien mielipiteitä koulun keinoista tukea nuoren vahvuuksia. Vastaajille esitettyihin väittämiin annettiin vastausvaihtoehtoja, jotka olivat täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä ja en osaa sanoa. Vastaukset on esitetty seuraavan lisäksi taulukossa 2.

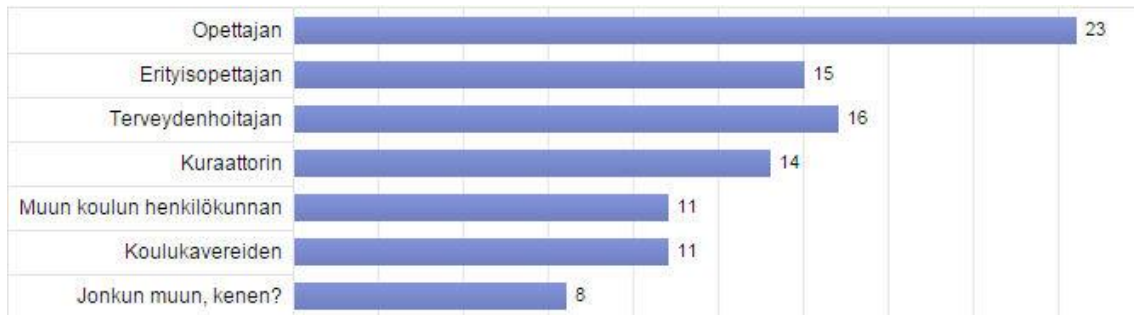
Suurin osa vastaajista (16/23) oli osittain samaa mieltä väittämän ”mielestäni koulu tukee hyvin nuoren vahvuuksia”. kanssa. Kaksi vastaajaa oli täysin samaa mieltä. Vain yksi vastaaja oli täysin eri mieltä ja muutama osittain eri mieltä. Väittämä ”olen tyytyväinen koulun keinoihin tukea nuorta” jakoi mielipiteet samansuuntaisesti, ja vastaajat olivat vain hieman enemmän samaa mieltä kuin edellisen väittämän suhteen. Kaksi vastaajaa ei osannut sanoa mielipidettään asiaan.

Vaikka vastaajat olivat melko tyytyväisiä koulun keinoihin tukea nuorta, väittämän ”koululla on mielestäni tarpeeksi keinoja nuoren tukemiseen” kanssa he olivat vähemmän samaa mieltä. Kolmetoista vastaajaa oli osittain samaa mieltä. Kaikista vastaajista ainoastaan yksi oli täysin samaa mieltä väittämän kanssa. Osittain tai täysin eri mieltä väittämän kanssa oli kuusi vastaajaa. Väittämään ”mielestäni koulu voisi kehittää nuoren vahvuuksien tukemista” kukaan ei vastannut olevansa eri mieltä. Kolme vastaajaa kuitenkin ei osannut sanoa mitä mieltä on. Suurin osa vastaajista (13/23) oli täysin samaa mieltä väittämän kanssa.

Taulukko 2. Vanhempien mielipiteitä nuoren vahvuuksien tukemisesta koulussa.

	Täysin eri mieltä	Osittain eri mieltä	En osaa sanoa	Osittain samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	Yhteensä
Mielestäni koulu tukee hyvin nuoren vahvuuksia.	1	4	0	16	2	23
Olen tyytyväinen koulun keinoihin tukea nuorta.	1	1	2	16	3	23
Koululla on mielestäni tarpeeksi keinoja nuoren tukemiseen.	1	5	3	13	1	23
Mielestäni koulu voisi kehittää nuoren vahvuuksien tukemista.	0	0	3	7	13	23

Vanhempien mielestä nuoren vahvuuksien tukeminen koulu yhteisössä on jokaisen koulun henkilökuntaan kuuluvan sekä vanhempien ja koulutovereiden tehtävä (kuvio 1). Kaikkien vastaajien mielestä vahvuuksien tukeminen on ainakin opettajan tehtävä. Seuraavaksi suosituimmat vastausvaihtoehdot olivat terveydenhoitaja (16 vastausta), erityisopettaja (15 vastausta) ja kuraattori (14 vastausta). Kaikista vastaajista 11 vastaajaa oli sitä mieltä, että vahvuuksien tukeminen on koulun muun henkilökunnan tehtävä ja yhtä monen vastaajan mielestä se on koulukavereiden tehtävä. Kahdeksan vanhempaa kertoi olevansa sitä mieltä, että tukeminen on jonkun muun tehtävä. Heistä puolet tarkensi, että tehtävä kuuluu myös vanhemmille. Kolmen vastaajan mielestä rehtori on myös vahvuuksia tukeva tekijä. Yksi vastaajista mainitsi tehtävän kuuluvan kaikille henkilökunnan jäsenille.

KUVIO 1. Vanhempien mielipide siitä, kenen tehtävä vahvuuksien tukeminen on koulu yhteisössä.

Kysymyksessä kahdeksan kysyttiin edelliseen kysymykseen liittyen, että millaisia keinoja edellä mainituilla tahoilla on tukea nuorten vahvuuksia. Vastaajilla oli erilaisia mielipiteitä koulun keinoista tukea nuoren vahvuuksia. Eniten vastaajat (9/23) toivat esille kannustamisen merkitystä nuoren vahvuuksien tukemisessä. Toivottiin, että niin pienempiä kuin suurempiakin onnistumisia muistettaisiin.

”Esim. Siivoojakin voi kehua, kuinka on tietty luokka ollut siistinä tai keittiötyöntekijä antaa palautetta jätteiden oikein lajittelusta. Pienistä asioista tulee suuria ja merkityksellisiä mm. Itsetunnon kehittämisessä. Ei kiinnitetä huomiota ainoastaan epäonnistumisiin tai mitä ei ole tehnyt ”oikein”. ”

Muutamassa vastauksessa (7/23) tuotiin esille kommunikaation tärkeys. Koettiin tärkeäksi, että niin oppilaan ja opettajan kuin opettajan ja vanhemman välillä olisi yhteydenpitoa. Ehdotettiin

esimerkiksi, että opettajan ja oppilaan olisi hyvä pitää kahden kesken keskusteluja, joissa nuori pääsee tuomaan oman näkökulmansa esille. Vanhemman ja opettajan yhteistyö puhelimitse tai Wilman kautta koettiin myös tärkeäksi. Toivottiin myös, että nämä edellisessä kysymyksessä mainitut toimijat eli opettajat, erityisopettajat, terveydenhoitajat, kuraattorit, koulukaverit sekä koulun muu henkilökunta olisivat herkästi yhteistyössä, jos huomataan huolestuttavia merkkejä nuoren elämässä.

Muutama vastaaja (5/23) toi esille oppilaan yksilöimisen merkityksen vahvuuksien tukemisessa. Vanhemmat toivoivat, että opettajat osaisivat huomioida lasten erilaisuuden. Yksittäisissä vastauksissa tuotiin esille myös pienemmät ryhmäkoot, tekemisen kautta oppiminen, huumorin käyttäminen opetuksessa, varhainen puuttuminen ja ongelmien käsittely sekä yksilö- ja ryhmäohjaus eri aiheista.

*” Mitä pienempi ryhmä, sen parempi. Nähdä erilaiset oppijat ja persoonat rik-
kautena. Käyttää huumoria ja luovia ryhmätöitä apuna. Käytännön sovellu-
tukset oppimisessa.”*

Kysymyksessä yhdeksän kysyimme ”Millainen merkitys mielestänne kodin ja koulun yhteistyöllä on nuoren vahvuuksien tukemisessa?”. Kaikki vastaajista olivat sitä mieltä, että kodin ja koulun yhteistyöllä on suuri merkitys nuorten vahvuuksien tukemisessa. Vastauksissa tuotiin esille yhteydenpidon tärkeys, henkilökohtaista kontaktia toivottiin enemmän ja koettiin, että palautetta nuoren koulunkäynnistä ei tällä hetkellä saada tarpeeksi. Niin negatiivisten kuin positiivisten kuulumisten kertomista pidettiin tärkeänä.

Vastauksissa tuotiin esille, että vanhemmat voivat olla tietämättömiä koulussa tapahtuvista asioista tai nuoren käytöksestä, koska asiat käsitellään vain koulun sisällä. Ajateltiin myös sujuvan yhteistyön koulun ja kodin välillä toimivan hyvänä mallina nuorelle sosiaalisissa suhteissa toimimiseen. Wilma ajateltiin toimivana välineenä yhteydenpitoon, mutta toisaalta tuotiin esille väärinkäsityksen suurempi mahdollisuus kun yhteydenpito tapahtuu Wilman kautta. Vanhemmat kokivat yhteydenpidon olevan yksipuolista ja aloitteen tulevan yleensä aina vanhemman puolelta.

5.3 Johtopäätökset

Ensimmäinen tutkimustehtävämme oli: ”Millaisia vahvuuksia nuori vanhempien mielestä tarvitsee?”. Vahvuus käsitteenä voidaan ymmärtää niin monella tapaa, mikä vaikuttaa tietoperustassa käsiteltyjen ja seitsemännen luokan oppilaiden vanhempien mainitsemien vahvuuksien eroavaisuuteen. Tietoperustaan valikoituivat tietyt vahvuudet, jotka omasta mielestämme olivat tärkeitä ja vanhemmat mainitsivat niiden lisäksi useita vahvuuksia, jotka heidän mielestään olivat tärkeitä. Saimme hyvin vastauksia tutkimustehtäväämme siitä, millaisia vahvuuksia nuori vanhempien mielestä tarvitsee.

Tutkimuksen tulokset olivat samansuuntaisia Salosen näkemyksen kanssa. Kristina Salonen kirjoittaa Mielenterveys-lehdessä lapsen itsetunnon rakentumisesta ja aikuisen tuen merkityksestä siihen. Niin Salonen kuin kyselymme vastaajatkin korostivat hyvän itsetunnon merkitystä ja sen vaikutusta esimerkiksi siihen, miten arvokkaaksi nuori kokee elämänsä. (Salonen 2006, 6.) Näin ollen voidaan olettaa, että hyvän itsetunnon omaavat nuoret pitävät itseään arvokkaana ja luottavat omiin kykyihinsä esimerkiksi koulussa eri oppiaineissa.

Carverin ja Scheierin mukaan ihmisen tärkeimmät vahvuudet ovat sitkeys, luopuminen ja kasvu. Myös kyselyssämme tuli esille tärkeänä vahvuutena ja taitona sitoutuminen kouluun ja halu tehdä töitä koulumenestyksen eteen. Kuten Carver ja Scheier ovat todenneet, sitkeys ja ponnistelu palkitaan, ja kyky ponnistella eteenpäin ja ylittää suuriakin esteitä ja vastoinkäymisiä on ihmisen vahvuutta tärkeimmillään. (Carver & Scheier 2006, 97–98.) Luopuminen ja kasvu vahvuuksina ovat melko abstrakteja käsitteitä, jotka otimme mukaan teoreettiseen viitekehukseen, mutta eivät muuten tulleet esille kyselyssä. Tästä huolimatta ne ovat tärkeitä vahvuuksia, ne todennäköisesti eivät kuitenkaan nouse ensimmäisenä mieleen kysyttäessä vahvuuksista avoimena kysymyksenä.

Vanhemmat keskittyivät vastauksissaan konkreettisiin asioihin ja vahvuuksiin, joista suurin osa näkyy nuoren ja hänen perheensä arjessa. Yksi näkyvimmistä vahvuuksista olivat ihmissuhteet sekä niiden luominen ja ylläpitäminen. Tämä vahvuus korostui sekä vastauksissa että teoreettisessa viitekehyksessä. Berscheidin mukaan kyky muodostaa ja ylläpitää suhteita toisiin ihmisiin mahdollistaa rakkauden, ilon, onnen ja tyytyväisyyden kokemisen ja hyvinvoinnin. Tätä teoriaa tukivat kyselymme vastaukset ja tämä vahvisti sosiaalisten taitojen merkitystä ihmisen kokonaishyvinvointiin. (Berscheid 2006, 48–49.)

Toinen tutkimustehtävämme oli ”Minkälaisia keinoja koulu yhteisöllä on nuoren vahvuuksien tukemisessa vanhempien mielestä?”. Vanhempien vastauksissa tuotiin esille niin tietoperustan kanssa yhteneviä kuin eriäviä keinoja nuoren vahvuuksien tukemiseen. Suuressa osassa vastauksista tuotiin esille kommunikaation tärkeys. Pidettiin tärkeänä koulun ja kodin monipuolista yhteistyötä ja esimerkiksi kahdenkeskisiä keskusteluja oppilaan ja opettajan välillä sekä vanhemman ja opettajan välillä. Koiviston ja Rautakosken mukaan koulu yhteisön keinoja hyvinvoinnin edistämiseen ovat lapsen tai nuoren vahvuuksien tunnistaminen, osallisuuden kokemuksen luominen koulu yhteisöön kuulumisesta sekä kasvatuskumppanuus koulun ja kodin välillä. Psykososiaaliset taidot, joita ovat esimerkiksi ihmissuhdetaidot, ongelmanratkaisutaidot sekä omien kokemusten ilmaisutaito, ovat tärkeitä hyvinvoinnin kannalta ja ennustavat terveydentilan etenemistä. (Koivisto & Rautakoski 2013, viitattu 10.6.2014.) Aiempi teoretieto siis tukee tältä osin saatuja vastauksia.

Vastauksissa tuotiin esille myös kannustaminen, onnistumisen muistaminen ja yksilöinti. Konkreettisia vahvuuksien tukemisen keinoja, joita esitettiin, olivat valinnaisaineet, oppilaiden jakaminen eri ryhmiin tietyissä oppiaineissa osaamisen tason mukaan sekä käytännön kautta oppiminen. Tällaisia keinoja vahvuuksien tukemiseen tuli osaltaan esille myös tietoperustassa. Yhteisö- ja ryhmämuotoisilla toiminnoilla lisätään vahvuuksia, osallisuuden tunnetta ja kehitetään yhteistyötaitoja. Koulussa näitä edistäviä toimintoja voivat olla mm. tanssi, musiikki, liikunta, kirjallisuus ja valokuva. (Koivisto & Rautakoski 2013, viitattu 10.6.2014.)

Vastausten perusteella tultiin siihen johtopäätökseen, että ennen kaikkea toimiva kommunikaatio koulun ja kodin välillä on tärkeä edesauttaja nuoren vahvuuksien tukemisessa. Toisaalta tarvitaan myös konkreettisia keinoja joilla vahvuuksien tukeminen onnistuu, esimerkkinä valinnaisaineet, joissa nuori pääsee valitsemaan itselleen mieluisan oppiaineen omien mieltymysten tai taitojen perusteella.

Tietoperustassa ei käsitelty tietoa vanhempien tyytyväisyydestä nuoren tukemiseen koulu yhteisössä, sillä aiempaa tutkimustietoa aiheesta ei ollut. Tekemämme tutkimuksen kohderyhmänä olleet Kempeleen kirkonkylän koulun seitsemäsluokkalaisten vanhemmat olivat pääosin sitä mieltä, että koulu tukee hyvin nuoren vahvuuksia. He olivat myös melko tyytyväisiä koulun keinoihin tukea nuorta. Vaikka pääasiassa vastaajien mielestä koululla oli tarpeeksi keinoja nuoren tukemiseen, suurin osa vastaajista oli samalla sitä mieltä, että koulu voisi kehittää nuoren vahvuuksien tukemista. Jokaisen koulun tehtävä on edistää oppilaidensa hyvinvointia ja tukea nuorten vah-

vuuksia, mutta eri kouluilla on käytössä erilaisia tapoja ja keinoja sen toteuttamiseksi. Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki määrittää tietyt ehdot hyvinvoinnin edistämiseksi, mutta itse toiminta määräytyy tarkemmin oppilaitoskohtaisesti tehtävän opiskeluhoitosuunnitelman perusteella. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 1:13 §.)

Koulun henkilökunnalla on merkityksellinen tehtävä nuoren tukemisessa, sillä he viettävät nuoren kanssa paljon aikaa. Kaikkien koulu yhteisön toimijoiden tulee osallistua lakisääteisen yhteisöllisen opiskelijahuollon toteuttamiseen. (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos 2015, viitattu 19.6.2015). Kyselyyn vastaajat kokivat koulun henkilökunnan kaikkien eri toimijoiden olevan niitä henkilöitä, joiden tehtävä on nuoren vahvuuksien tukeminen koulu yhteisössä. Kysyttäessä vanhemmilta kenen kyseinen tehtävä on, kaikki vaihtoehdot opettaja, erityisopettaja, terveydenhoitaja, kuraattori, koulukaverit sekä muu koulun henkilökunta kuten rehtori saivat kannatusta. Suurin osa vastaajista koki tehtävän kuuluvan jokaiselle näistä toimijoista. Jotkut vanhemmista eivät kokeneet vahvuuksien tukemisen kuuluvan heille kaikille. Kaikilla oppilailla ei ole erityistarvetta tiettyjen ammattiryhmien, kuten kuraattorin tuelle, joten kaikki vanhemmat eivät välttämättä koe, että nuoren vahvuuksien tukeminen olisi kyseisen toimijan tehtävä. Suurin osa vastaajista kuitenkin tiesi, että nuoren vahvuuksien tukeminen on koulu yhteisön kaikkien toimijoiden tehtävä.

Koulun ja kodin yhteistyön merkitys nuorten vahvuuksien tukemisessa oli myös yksi kysymyksen aihe toteutetussa kyselyssä. "Millainen merkitys mielestänne kodin ja koulun yhteistyöllä on nuoren vahvuuksien tukemisessa?". Suuri osa vastaajista oli vastannut ainoastaan, että asia on hyvin tärkeä. Kysymyksen asettelu ei ehkä ollut täysin onnistunut tai kysymykseen vastaaminen oli vaikeaa. Varsinaista tietoperustaa työssämme ei ole sille, millainen merkitys kodin ja koulun yhteistyöllä on nuoren vahvuuksien tukemisessa, eikä se tule tutkimustehtävissä esille. Tietoperustassa on kuitenkin osuus kasvatuskumppanuudesta, joten sen kautta tätä kysymystä pystyttiin pohtimaan.

Kysymyksen vastauksissa tuotiin esille, että hyvä kommunikaatio koulun ja kodin välillä on tärkeää, koska se saa nuoren kokemaan olonsa turvalliseksi. Toimivan kommunikaation ajateltiin antavan myös hyvän mallin nuoren toiminnalle. Vastaajat korostivat, että tiedonkulku molempiin suuntiin on tärkeää. Yhteneviä linjoja koulun ja kodin välillä pidettiin myös tärkeänä. Stakesin mukaan kasvatuskumppanuuden tulisi rakentua kuulemisen, kunnioituksen, dialogisuuden ja luottamuksen periaatteille. Osapuolien tulee keskustella kasvatuskumppanuuteen liittyvistä arvoista ja näkemyksistä. (Stakes 2005, viitattu 10.6.2014.) Muutamassa vastauksessa tuotiin esil-

le, että aloite keskusteluun tulee kodin puolelta. Tietoperustan mukaan henkilöstön tulisi olla vastuussa kasvatuskumppanuuden syntymisestä, kehittämisestä ja luontaisesta sisällyttämisestä kasvatustyöhön (Koivisto & Rautakoski 2013, viitattu 23.5.2014).

Vastauksissa esille tuotu herkkä yhteydenpito ja ongelmiin tarttuminen ajoissa tukevat myös osaltaan tietoperustaa. Koiviston ja Rautakosken mukaan erityisesti lapsen tai nuoren tarvitessa erityistukea, on kumppanuuden luominen tärkeää. Yhteydenpitoa ja keskusteluita pitäisi kuitenkin käyttää myös tuen luomiseen eikä vain ongelmatilanteiden ratkaisuun (Koivisto & Rautakoski 2013, viitattu 23.5.2014). Yhteyden rakentumisen tulee olla ennakoivaa ja vaiheittaista, ja kasvatuskumppanuuden tulisi lähteä lapsen tarpeista, jotta lapsen etujen ja oikeuksien ajaminen toteutuisi. Tavoitteena onkin tunnistaa tuen tarve mahdollisimman varhain, jotta voidaan suunnitella yhteinen toimintamalli lapsen tai nuoren tukemiseksi. (Stakes 2005, viitattu 10.6.2014.)

6 POHDINTA

Opinnäytetyön tarkoituksena oli kuvata vanhempien mielipiteitä nuorelle tärkeistä vahvuuksista ja koulu yhteisön keinoista tukea nuoren vahvuuksia. Tutkimustehtävämme olivat ”Millaisia vahvuuksia nuori vanhempien mielestä tarvitsee?” ja ”Minkälaisia keinoja vanhempien mielestä koulu yhteisöllä on nuoren vahvuuksien tukemisessa?”. Tavoitteenamme oli tuottaa tietoa aiheesta Kirkonkylän koulun opettajien, terveydenhoitajien, erityisopettajien ja oppilaiden vanhempien käyttöön. Lisäksi tavoitteenamme oli tuottaa tietoa, joka hyödyttää omaa ammatillista kehitystämme. Tieto ja kokemus vahvuuksien tukemisesta koulu ympäristössä ovat asioita, joista saimme työvälineitä terveydenhoitajan työhön. Etenkin kouluterveydenhoitajan työssä lasten ja nuorten parissa korostuu voimavaralähtöinen työtapa. Saavutimme itsellemme ja opinnäytetyölle asetetut tavoitteet. Tuotimme tietoa Kirkonkylän koulun henkilöstön sekä oppilaiden vanhempien käyttöön ja aiomme lähettää valmiin opinnäytetyön tuloksineen ja johtopäätöksineen heille. Opinnäytetyöprosessin aikana myös oma ammatillinen osaaminen kehittyi ja saimme paljon tietoa vahvuuksista ja niiden tukemisesta koulu yhteisössä. Käsityksemme vahvuuksista vahvistui tutkimuksen aikana ja tutkimuksen tulokset tukivat aiempaa tietoperustamme.

Aihetta tutkittiin vanhempien näkökulmasta. Vanhemmat tuntevat lapsensa hyvin ja heiltä saatava tieto, joka yleensä perustuu heidän henkilökohtaisiin kokemuksiinsa oman lapsen tukemisesta ja kasvattamisesta, voi olla merkittäväksi avuksi esimerkiksi kasvatuskumppanuuden kehittämiseksi. Tutkimusten tulosten mukaan vanhemmat kokivat koulun keinot vahvuuksien tukemiseen hyväksi, mutta vahvuuksien tukemista voisi heidän mielestään edelleen kehittää. Kyselyn vastaajat mainitsivat koulun keinoiksi tukea vahvuuksia muun muassa koulun ja kodin välisen yhteydenpidon, yksilöllisen opetuksen, ryhmäjaot kunkin oppilaan osaamistason mukaan sekä positiivisen palautteen antamisen. Vanhemmat kokivat tärkeiksi vahvuuksiksi omilla nuorillaan hyvät yhteistyö- ja sosiaaliset taidot, läheiset ja turvalliset perhe- ja ystävyys suhteet sekä terveen itsetunnon.

Tutkimustuloksista sekä aiemmasta tutkimustiedosta päättelimme, että kodin ja koulun välinen yhteistyö ja kommunikaatio ovat tärkeitä tekijöitä ja edesauttajia nuoren vahvuuksien tukemisessa. Sen lisäksi koulu tarvitsee konkreettisia keinoja vahvuuksien tukemiseen, kuten esimerkiksi mahdollisuus monipuoliseen valinnaisainetarjontaan.

Aihevalintamme oli onnistunut. Aiheeseen löytyvää kirjallisuutta sekä verkkomateriaalia löytyi melko hyvin. Aiheen rajaaminen osoittautui tietoperustaa tehdessä haastavaksi, ja jouduimme pohtimaan olennaisimpia käsitteitä sekä niiden laajuutta tutkittavan aiheen kannalta. Jouduimme käyttämään paljon aikaa siihen, että saimme lähteistä karsittua ne, jotka olivat juuri meidän tarkoituksiimme sopivia ja joista saimme täsmällisintä tietoa. Etenkin kehitysvaiheisiin on olemassa runsaasti lähdeaineistoa, sekä uusia että vanhoja. Keskeiset käsitteet määrittelimme heti opinäytetyön alkuvaiheilla ja ne pysyivät samana koko prosessin ajan, kun taas tutkimustehtävät muuttuivat useaan kertaan. Lopulliseen muotoon tutkimustehtävät asettuivat vasta työn loppuvaiheilla tuloksia ja johtopäätöksiä kirjoittaessa.

Vahvuuksien määrittelyssä ongelmaksi muodostui se, että eri määritelmiä ja näkemyksiä aiheesta on paljon. Se on kuitenkin tälläkin hetkellä todella tutkittu aihe, joten tuoreita tutkimuksia ja teoksia oli helppo löytää. Määriteltäviä vahvuuksia valitessa oli hankalaa valita juuri ne vahvuudet, jotka mahdollisesti vastaavat tutkittavien vanhempien odotuksia vahvuuksista, joita koulu voisi tukea. Mielestämme kuitenkin onnistuimme niiden valinnassa hyvin. Myös kasvatuskumppanuuteen liittyvä materiaali oli pääosin tuoretta, sillä aihe on ajankohtainen ja tutkittu. Samoissa materiaaleissa oli tietoa kouluuyhteisön hyvinvoinnista, sillä aiheet liittyvät vahvasti toisiinsa. Kouluuyhteisön vaikutus nuorten hyvinvointiin on kuitenkin laaja aihe, minkä vuoksi aiheen käsittelyn rajaaminen tuntui hankalalta.

Aikataulutuksen onnistui kohtuullisen hyvin. Jouduimme henkilökohtaisista syistä pitämään opinäytetyön teossa taukoja, mutta pysyimme silti aikataulussa. Järjestimme yhteistä aikaa opinäytetyön tekoon. Opinäytetyön eri vaiheissa jaoin työtä osiin ja jokainen teki oman osuutensa onnistuneesti. Palautetta saimme toisiltamme, vertaisarvioijilta sekä ohjaavilta opettajilta.

Tutkimuksemme toteutus oli mielestämme onnistunut. Suurin riski tutkimuksen edetessä oli vastaajien vähäisyys. Lähetimme kyselyn keskimäärin sadalle vanhemmalle, ja tavoitteenamme oli saada vähintään 50 vastausta. Emme päässeet tavoitteeseen vastaajien määrässä, mutta omasta mielestämme saimme tutkimuksen kannalta tarpeeksi vastauksia. Kysymyksiä laatiessamme pohdimme myös avoimia kysymyksiä ja niihin liittyviä riskejä, mutta myös avoimiin kysymyksiin saimme erityisen hyviä vastauksia vanhemmilta ja olemme tyytyväisiä saamiimme vastauksiin.

Aihe oli mielenkiintoinen, ja sitä voisi tarkastella myös muista näkökulmista. Myös oppilaiden näkökulmaa asiasta olisi hyvä kartoittaa. Nuori itse on paras kertomaan, millaiseksi kokee omat

vahvuutensa sekä mitä koulu voisi tehdä niiden tukemiseksi. Aihetta voisi tutkia vielä syvemmin pelkästään kvalitatiivisella tutkimuksella esimerkiksi haastatteleamalla muutamia vanhempia.

LÄHTEET

Aalberg, V. & Siimes, M. 2010. Lapsesta aikuiseksi. Helsinki: Nemo, 56.

Aaltio-Marjosola, I. 2002. Uuden tieteellisen tiedon tuottaminen. Viitattu 3.9.2015. <https://metodix.wordpress.com/2014/03/15/aaltio-marjosola-iiris-uuden-tieteellisen-tiedon-tuottaminen/>.

Aaltonen, M., Ojanen, T., Vihunen, R. & Vilen, M. 2003. Nuoren aika. Porvoo: WSOY, 15–52.

Anttila, P. 1998. Tutkimisen taito ja tiedonhankinta. Viitattu 8.9.2015. http://www.metodix.com/fi/sisallys/01_menetelmat/01_tutkimusprosessi/02_tutkimisen_taito_ja_tiedon_hankinta/11_tutkimuksen_eettiset_kysymykset/.

Berscheid, E. I. 2006. Ihmisen suurin vahvuus: Toiset ihmiset. Teoksessa L. G. Aspinwall & U. M. Staudinger (toim.) Ihmisen vahvuuksien psykologia. Helsinki: Edita Prima Oy, 47–56.

Cacciatore, R., Korteniemi-Poikela, E. & Huovinen, M. 2009. Miten tuen lapsen ja nuoren itsetuntoa. Juva: WSOY, 73–155.

Caprara, G. V. & Cervone, D. 2006. Persoonallisuus toimivana itsesäätelävänä järjestelmänä. Teoksessa L. G. Aspinwall & U. M. Staudinger (toim.) Ihmisen vahvuuksien psykologia. Helsinki: Edita Prima Oy, 69–82.

Carver, C. & Scheier, M. 2006. Kolme ihmisen vahvuutta. Teoksessa L. G. Aspinwall & U. M. Staudinger (toim.) Ihmisen vahvuuksien psykologia. Helsinki: Edita Prima Oy, 96–110.

Koivisto, K & Rautakoski, P. 2013. Lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen koulu yhteisössä. Viitattu 23.5.2014. <http://www.oamk.fi/epooki/index.php?cID=419>.

KvantiMOTV. 2011. Postikyselyaineiston kokoaminen. Viitattu 11.5.2015. <http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/postikysely/postikysely.html>.

Lönnqvist, J. 2005. Tee hyvä sijoitus: Anna aikaasi lapselle! Pääkirjoitus. Kansanterveys 9. Viitattu 16.5.2014. <http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/102577/9kansanterveys2005.pdf?sequence=1>.

Mannerheimin lastensuojeluliitto. 2014a. Persoonallisuuden ja tunne-elämän kehitys. Viitattu 22.5.2014. http://www.mll.fi/vanhempainnetti/tietokulma/kasvu_ja_kehitys/12_15-vuotias/persoonallisuus_ja_tunne-elama/.

Mannerheimin lastensuojeluliitto. 2014b. Lapsen itsetunnon tukeminen. Viitattu 23.5.2014. http://www.mll.fi/vanhempainnetti/tietokulma/vanhemmuus_ja_kasvatus/lapsen_itsetunnon_tukeminen/.

Opetushallitus. 2014. SWOT-analyysi. Viitattu 16.5.2014. http://www.oph.fi/saadokset_ja_ohjeet/laadunhallinnan_tuki/wbl-toi/menetelmia_ja_tyovalineita/swot-analyysi.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 30.12.2013/1287.

Perttula, J. 1995. Kokemus psykologisena tutkimuskohteena: johdatus fenomenologiseen psykologiaan. Tampere. Suomen fenomenologinen instituutti. 102-104.

Ryff, C. D. & Singer, B. 1998. The contours of positive human health. Psychological Inquiry 9, 1-28.

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006a. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto. Viitattu 3.9.2015. <http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/index.html>.

Saaranen-Kauppinen, A & Puusniekka, A. 2006b. Sisällönanalyysi. KvaliMOTV. Viitattu 8.9.2015. http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L7_3_2.html.

Salonen, T. 2006. Lapsen itsetunto rakentuu aikuisen tuen avulla. Mielenterveys 42 (1), 6-9.

Stakes. 2005. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Viitattu 23.5.2014. <http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/77129/Varhaiskasvatussuunnitelmanperusteet.pdf?sequence=1>.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 2014a. Kasvatuskumppanuus-menetelmä rakentaa dialogista kasvatuskulttuuria. Viitattu 10.6.2014. http://www.thl.fi/fi_FI/web/kasvunkumppanit-fi/tyon/menetelmat/kasvatuskumppanuus.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 2014b. Kouluterveydenhuolto. Viitattu 19.6.2015. <https://www.thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/peruspalvelut/opiskeluhoito/kouluterveydenhuolto>.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 2015. Opiskeluhoito. Viitattu 19.6.2015. <https://www.thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/peruspalvelut/opiskeluhoito>.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 2016a. Kouluterveyskysely. Viitattu 5.2.2016. <https://www.thl.fi/fi/tutkimus-ja-asiantuntijatyo/vaestotutkimukset/kouluterveyskysely>.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 2016b. Elinolot ja sosiaaliset ongelmat. Viitattu 23.2.2016. <https://www.thl.fi/fi/tutkimus-ja-asiantuntijatyo/vaestotutkimukset/kouluterveyskysely/tulokset/tulokset-aiheittain/elinolot-ja-sosiaaliset-ongelmat>

Tuomi, J & Sarajärvi, A. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Vantaa. Tammi. 92–95, 132.

Valli, R. 2010. Kyselylomaketutkimus. Teoksessa J. Aaltola & R. Valli (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin I. Juva: PS-kustannus, 103–127.

Vastamäki, J. Kyselylomaketutkimus: Tutkimusasetelman ja mittareiden valinta. Teoksessa J. Aaltola & R. Valli (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin I. Juva: PS-kustannus, 128–140.

Väestöliitto. 2014. Nuoruuden kehitystehtävät. Viitattu 8.5.2014. http://www.vaestoliitto.fi/seksuaalisuus/tietoaseksuaalisuudesta/ammattilaiset/tietopankki/nuoruuden_kehitystehtavat/.

LIITTEET

Liite 1 Saatekirje

Liite 2 Kyselylomake

Hyvät Kirkonkylän koulun seitsemäsluokkalaisten vanhemmat

Olemme kolme terveydenhoitajaopiskelijaa Oulun ammattikorkeakoulusta ja teemme opinnäytetyönä tutkimuksen aiheesta ”Vanhempien näkökulma nuoren vahvuuksien tukemiseen kouluhyteisössä”. Tutkimus on osa Kempeleen kouluhyvinvointiprojektia ja on osoitettu Kirkonkylän koulun seitsemännen luokan oppilaiden vanhemmille.

Tavoitteenamme on tuottaa tietoa aiheesta Kirkonkylän koulun opettajien, terveydenhoitajien, erityisopettajien sekä vanhempien käyttöön. Tämän tiedon avulla voidaan kehittää niin kouluhyteisön keinoja tukea nuoren vahvuuksia kuin kodin ja koulun välistä yhteistyötä.

Pyydämme teitä osallistumaan tutkimukseen vastaamalla kyselyymme. Vastaamiseen kuluu noin 5-10 minuuttia. Kyselyyn voivat halutessaan vastata molemmat vanhemmat. Kyselyn vastaukset käsitellään luottamuksellisesti, eikä vastauksia voida yhdistää yksittäiseen vastaajaan. Vastaaminen on vapaaehtoista, mutta kyselyn tulosten luotettavuuden kannalta toivoisimme saavamme mahdollisimman paljon vastauksia kyselyymme.

Vastausaikaa kyselyyn on viikko. Pyydämme teitä vastaamaan kyselyyn 29.5.2015 mennessä. Kysely toteutetaan sähköisenä, ohessa linkki kyselyyn.

<https://www.webpolsurveys.com/S/24F874E35AD52EE9.par>

Kiitämme teitä vastauksista jo etukäteen, aurinkoista ja lämmintä kesää!

Ystävällisin terveisin

terveydenhoitajaopiskelijat Juuli Siltala, Laura Sivonen ja Johanna Rajala
puh.040911****

sähköposti *****@students.oamk.fi

Kysely nuoren vahvuuksien tukemisesta koulu yhteisössä

Tämän kyselyn tarkoituksena on kartoittaa vanhempien kokemuksia nuoren vahvuuksien tukemisesta koulu yhteisössä. Valitkaa mielestänne sopivinta vaihtoehtoa vastaava vaihtoehto tai kirjoit-
takaa vastaus sille varattuun tilaan. Pakolliset kysymykset on merkattu tähdellä.

1. Taustakysymykset:

Sukupuoli*

Mies

Nainen

2. Ikä*

Alle 30

31–40

41–50

yli 50

3. Huoltajuussuhde*

Isä

Äiti

Muu

4. Mitkä ovat mielestänne tärkeitä vahvuuksia nuorelle?* -Vahvuus voi olla esimerkiksi roh-
keus tuoda omia mielipiteitä esille.*Avoin kysymys*

5. Millaisia vahvuuksia omalla nuorellanne on? *

Avoin kysymys

6. Mitä mieltä olette seuraavista väittämistä?

Vaihtoehdot: Täysin eri mieltä, osittain eri mieltä, en osaa sanoa, osittain samaa mieltä, täysin samaa mieltä

Mielestäni koulu tukee hyvin nuoren vahvuuksia.

Olen tyytyväinen koulun keinoihin tukea nuorta.

Koululla on mielestäni tarpeeksi keinoja nuoren tukemiseen.

Mielestäni koulu voisi kehittää nuoren vahvuuksien tukemista.

7. Kenen tehtävä mielestänne on vahvuuksien tukeminen kouluuyhteisössä?

Useita vaihtoehtoja valittavana

Opettajan

Erityisopettajan

Terveystieteiden

Kuraattorin

Koulun muun henkilökunnan

Koulukavereiden

Jonkun muun, kenen?

8. Millaisia keinoja edellä mainituilla tahoilla on tukea nuoren vahvuuksia? *

Avoin kysymys

9. Millainen merkitys mielestänne kodin ja koulun yhteistyöllä on nuoren vahvuuksien tukemisessa?

Avoin kysymys

Kiitos vastauksistanne!